

งานพุทธะ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบปัญหาธรรม วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

หลวงพ่ : เป็นมานานขนาดไหนแล้ว

โยม ๑ : ก็ มันจะเป็นตลอด

หลวงพ่ : เป็นมานานขนาดไหนแล้ว เริ่มต้นจริงๆ ที่รู้ว่าเป็น

โยม ๑ : ประมาณสักเดือนหนึ่ง

หลวงพ่ : เดือนเดียว อาการของใจมันมีร้อยแปด เมื่อสองวันก่อนนี้ก็มีมาจากเชิงใหม่เหมือนกัน อยู่วัดถ้าผาป่อง เป็นมาหลายเดือน แล้วมาถามปัญหาใจ หัวส่ายอย่างเดียว เวลานั้นหัวจะส่ายเป็นมา ๖ เดือนแล้ว ไอ้ของอย่างนี้มันมีร้อยแปด อาการของใจนี้ นะ ถ้าโดยปกติ ที่ว่าเรากันเรื่องปฏิบัติไป ก็เพราะเหตุนี้ไง เพราะถ้าพูดถึง แม้แต่คัมภีร์ เรายังรู้ว่าเราคัมภีร์ แล้วถ้าภาวนา แล้วจิตไม่รู้อะไรเลยนี่ จิตมันจะเข้าไปสู่จิตได้ไหม แม้แต่เราคัมภีร์เราเคลื่อนไหว ลมพัดมา เรายังรู้ร้อนรู้หนาว แล้วจิตมันจะเข้าสมาธิ เอ็งไม่รู้อะไรเลยนี่ เอ็งจะเข้าสมาธิได้ไหม

คนจะเข้าสมาธิ คนจะมีปัญญาขึ้นมา มันต้องมีตามข้อเท็จจริงของมัน มันต้องมี ความรู้สึกของมันตลอด สมาธิคือสมาธิใจ ฉะนั้นเรานั่งสมาธิไป แล้วแต่นะ จะเปรียบเหมือนนะ โยมจะอยู่บ้านอะไรก็แล้วแต่ คนจะเข้าบ้านต้องผ่านประตูใช่ไหม นี่คนจะเข้าบ้าน บ้านของคนนั้นเข้าได้ง่ายหรือเข้าได้ยาก บ้านของคนแต่ละหลัง เห็นไหม เวลาเราปลูกแต่ละไร่ เราป้องกันขโมย ตัดเครื่องกันขโมยไว้ก็เลย เวลาเราเข้าเองก็แม่โขงใคร ตำบักเลย ต้องปลดล็อกไอ้กันขโมยนั้น

จิตก็เหมือนกัน จิตของคน การผ่านเข้าสู่จิต การเข้าสู่สมาธินี้ บางคนอารมณ์ปกติ เสียๆ ไปหลายๆ คำว่าเสียๆ ไปหลายๆ นี่ไม่ใช่เสียแบบไม่รู้เนื้อรู้ตัวนะ เสียๆ ไปหลายๆ นี่มีสติ

พร้อมตลอดแต่มันไม่มีอาการ ไม่มีอาการต่างๆ เช่น หัวโยก หัวกลอน ตัวเอน ตัวอะไรนี้ มันจะเป็นอาการร้อยแปด ของอย่างนี้มันเป็นเรื่องของจิตนิสัย เรื่องเวรเรื่องกรรมของ จิตนะ มันไม่ใช่เหมือนกับไสยศาสตร์ อย่างไสยศาสตร์ใช้ไหม เวลาที่เขาสักยันต์กัน พอ สักยันต์เวลาที่เขาไปขึ้นครุกัน เขาจะออกตามอาการอย่างนั้น เห็นไหม ถ้าใครสักจิ้งจก มันก็ลึงอยู่อย่างนั้น ใครสักลิงลม ก็ทุบหน้าอกอยู่อย่างนั้น ใอนั้นคืออาการสักที่มันจะ เป็น นี้ไอ้อาการที่โคนครอบงา

แต่เวลาจิตของเรา เวลาเราทำสมาธินี้ อาการอันนี้เกิดขึ้นนี้ไม่ใช่อาการครอบงำ เพราะเราไม่ได้ครอบงำตัวเราเอง แต่เป็นเรื่องเวรเรื่องกรรม เห็นไหม เวรกรรม ที่เรา ปฏิบัติกันนี้ก็เพื่อจะมาละเวรกรรม ฉะนั้น อาการที่เกิดขึ้นนี้มันก็เป็นไปคล้ายระบบดีเอ็น เอเลย เป็นไปตามพันธุกรรมของจิตเลย ทีนี้ถ้าพันธุกรรมของจิต มันเป็นอย่างนั้นปั๊บ เรา ก็ต้องทำความสงบใช้ไหม ทำความสงบในแง่ที่ว่า เราก็กำหนดลมหายใจ กำหนดพุทโธ กลับมาที่ผู้รู้

เราเปรียบนะ เขาถามว่า ทำไมหลวงพ่อดึงให้พุทโธด้วยล่ะ เราก็บอกว่า เราดื่มน้ำ เรามีขวดน้ำ และมีน้ำ ขวดน้ำมีความจำเป็นไหม ขวดน้ำนี้ความจริงแล้วเราไม่ ต้องการเลย เราต้องการแต่น้ำ พุทโธๆ พุทโธนี่เหมือนขวดน้ำ แต่ไอ้ความรู้สึกที่ได้จาก คำบริกรรมนั่นคือตัวน้ำ เพราะฉะนั้น พุทโธๆ หรือว่าคำบริกรรมต่างๆ เห็นไหม จะบอก ว่าอาการที่มันเกิดขึ้นมา เราจะพูดว่า ในขวดที่มันเริ่มมีน้ำ มันก็จะมีปฏิกริยาของมัน ถ้า ขวดเปล่าๆ เห็นไหม เขาก็พุทโธๆ กัน แล้วก็จิตเขาก็สงบร่มเย็นเป็นสุขของเขา เขาก็พุท โธๆ เวลาเขายกดื่มน้ำ เขาดื่มน้ำ เขาก็ได้รสของน้ำ ไอ้เรามันรสของขวดเปล่า เฮ้ย ไม่มี อะไรเลยเว้ย

คำว่าไม่มีอะไรคือว่าจิตมันยังไม่มีพื้นฐานไง ทีนี้จิตที่จะมีพื้นฐาน การจะเข้าสู่จิต มันจะมีปฏิกริยาเห็นไหม อย่างเช่น น้ำนี้ เห็นไหม ดูลิ ใอน้ำต่างๆ ความชื้น มันมีทั้งหมด เขาสามารถจะเอามาใส่ขวดได้อย่างไร คำบริกรรมของเราก็เหมือนกัน เราจะมีคำ บริกรรม หรือใช้กำหนดลมหายใจหรือวิธีอะไรต่างๆ อาการที่มันเป็นอย่างนี้ โดยอาการ ที่มันเป็นของแต่ละคนจะแตกต่างกันหลากหลายมาก แต่ละคนมานั้นจะไม่เหมือนกันเลย แตกต่างหลากหลายมาก แต่โดยหลัก ให้กลับมาที่สติ ให้กลับมาที่ผู้รู้ กลับมาสติ กลับมา ที่ผู้รู้ แต่ก่อนจะเข้าสู่สติ เข้าสู่ผู้รู้ มันเหมือนกับว่าเรายังเข้าไปไม่ถึง ต้อง มันจะมีอาการ เห็น

ไหม อาการขยับ อาการน้ำลาย อาการต่างๆ แล้วตอนปกติก็ไม่มี แต่พอนึกถึงน้ำลาย น้ำลายจะแตกฟองเลย น้ำลายจะแตกอยู่ตลอดเวลา อี๊ๆ อยู่อย่างนั้นล่ะ

แล้วถ้าปกติมันก็ไม่รับรู้ นะ ปกติมันเป็นธรรมชาติของมัน น้ำลายมันมีอยู่แล้ว แต่ ถ้าจิตเรามันไปรับรู้ อี๊ๆ ร่องแผ่นเสียงเกิดแล้ว เราใช้คำว่าแผ่นเสียงตกร่อง แผ่นเสียงตกร่อง ก็จำไว้หนหนึ่ง ยิ่งจะ “อะไรวะ ทำไมเป็นอย่างนี้วะ” ก็จะตกร่องไปเรื่อยๆ ถ้ากลับมาพุทธโชนะ อาการอย่างนั้นเราเกลียดมัน เดียวมันก็หายไปเอง อาการกระตุก อาการต่างๆ รับประกันได้ว่าหายแน่นอน ตอนนี้นั้นไม่มี แต่พอนั่งไปแล้วมันมี ทำไมมันมีล่ะ มันตกร่อง มันตกร่องของมัน

โยม ๒ : หนูเคยเห็นคนที่ไปนั่งฟังหลวงตาที่สวนแสงธรรมค่ะ เขานั่งแล้ว สักพักหนึ่งเขาก็จะสั่นทั้งตัว สั่นอย่างแรงอย่างนี้ค่ะ แล้วเขาก็ยังนั่งอยู่นั้น แล้วเขาก็จะสั่นๆ สั่นอย่างนี้แล้วเขาจะอย่างไร

หลวงพ่ : ถ้าเขาสั่นอย่างนั้นเพราะ

โยม ๒ : สั่นทั้งตัวเลย

หลวงพ่ : มันสั่นทั้งตัวแต่มันสั่นแต่ที่กิริยาภายนอก เห็นไหม

โยม ๒ : แต่เขาก็นั่งไป

หลวงพ่ : นั่น มันสั่นที่กิริยาภายนอก แต่ตัวจิตนี้มันสงบได้ นะ บางคนแปลกอย่างนั้น มันมีนะ เราอยู่กับพระนะ เวลานั้นจะเป็นอย่างนี้ เราลองดูก็นั่งหลับแน่นอน แต่เขาไม่หลับ มันเป็นบางคนนะ บางคนนั่งดีๆ อย่างนี้ กรนเลยนะ ครอๆ หลับ โออย่างนี้มันถึงได้บอกว่า การปฏิบัติมันอยู่ที่บุญกุศลของคน ถ้าบุญกุศลของเราสร้างมาดี เราสร้างของเรามันจะราบรื่นมาก กรรมนะ คือเราทำมาทั้งนั้น มันเป็นเรื่องที่เราทำมาทั้งนั้น ทีนี้พอเราทำมาทั้งนั้นแล้ว เราจะแก้อย่างไร การแก้ เห็นไหม เรากลับมาที่สติ กลับมาที่ตัวจิต จะลมหายใจ จะอะไรแล้วแต่ ในกรรมฐาน ๔๐ ห้อง กำหนดให้ชัดๆ ไว้ พอชัดๆ ไว้

โดยธรรมชาติของจิตมันรู้ได้แค่หนึ่งเดียว แต่ทำไมเราคิดเรื่องพุทธโฆ ทำไมคิดแป็บๆ หนึ่งเดียว หนึ่งเดียวทำไมมันไปได้ร้อยแปดล่ะหลวงพ่ หนึ่งเดียว โดยสัจจะนี้

หนึ่งเดียว แต่เพราะความเร็วของจิตเอง การเคลื่อนที่ของจิต ความนึกคิดมันเร็วมาก ทีนี้มันเร็วมาก แล้วมันเหมือนกับเราเคยปล่อยเขาตามสบายของเขา พอไปบังคับเขา เขาก็มีปฏิกิริยาของเขาที่เขาจะต่อต้าน แล้วถ้าเราหนึ่งเดียว พุทโธซัดๆ หนึ่งเดียวๆ นี้นะ พอหนึ่งเดียวอยู่กับพุทโธ อาการอย่างนั้นจะไม่มี จะมีไม่ได้เพราะจิตมันรับรู้โดยตรงนี้ พุคโดยหลักมันเป็นอย่างนี้

แล้วคนที่ปฏิบัติไปแล้ว เรื่องอย่างนี้หนีเข้าปากคอก เป็นเรื่องขี้ผงเลยนะ แต่คนที่เริ่มปฏิบัติใหม่จะ เกือบตาย จะเป็นเรื่องใหญ่โตมาก เพราะอะไร เพราะว่ามันเหมือนกับเรา คนฝึกงาน คนไม่เป็นงาน จะทำงานก็ต้องอยากเป็นธรรมดา คนผ่านมาชำนาญหมดแล้วนะ ใส่องานนี้ก็ผ่านมาหมดแล้ว โดยหลักเป็นอย่างนี้ แต่คนแก่นี่จะต้องตั้งสติไว้ อาการสั้นอะไรอย่างนี้ เขาสั้นไป ถ้าพูดถึง ถ้าเขามีสติเขาทันกันนะ อาการอย่างนั้นจะหมดไปเอง หมดไปเองโดยที่เรามีสติแล้วเราตั้งของเราละ ถ้ารู้ตัวนะ แต่ถ้าไม่รู้ตัว เราไม่รู้ตัว แต่มันสั้นอย่างนั้น แล้วบางทีคนที่ไม่รู้ตัวแล้วตกหวังก็ไป ตกลงไปแล้วนี่ก็นึกว่ามันเป็นสมาธิไง มันสำคัญตรงที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัว เขาเรียกว่าสัมมาหรือมิจฉาใจ

ถ้าสัมมาคือเรารู้ตัว เรารู้ตัวแล้วเราจะแก้ไขได้ถูกต้อง มิจฉาคือว่าเราคิดว่านั่นคือสมาธิเราคิดว่านั่นคือผลใจ บางคนสั้นอยู่อย่างนั้นก็นึกว่า โอ้อโฮ ฉันได้สมาธิ โอ้อโฮ สมาธิฉันสั้นไหวหมดเลย โอ้อโฮ สมาธิฉัน... เขาเข้าใจผิด เห็นใหม่ เพราะความเข้าใจผิด เราทุกคนมีความเข้าใจผิดนี้ใจอวิชา อวิชามันมีพลังงาน มันรู้ของมันอยู่ แต่มันไม่รู้จริง ใอันนี้ก็เหมือนกัน พอมันเป็นอย่างนั้น เรารู้ใจ เรารู้ว่าจิตเราเป็นใจ แต่เราไม่รู้ว่าเป็นอะไร พอไม่รู้ว่าเป็นอะไรปั๊บ ก็ตีความเอาเองว่านี่เป็นสมาธิใจ พอคิดว่าเป็นสมาธิปั๊บ นี่เขาเรียกว่าติด ติดนี้แก้ยากมาก แก้ยากเพราะอะไร เพราะเขาเข้าใจผิดใจใหม่ พอเขาเข้าใจผิดเราก็บอกอีกประเด็นหนึ่งให้เขาเคลื่อนย้ายจิต จิตที่เขาเข้าใจนั้นไปอีกตำแหน่งหนึ่ง เขาจะไม่ไปหรอก เพราะเขาคิดว่าเขาถูกแล้ว

เวลาอาจารย์กับลูกศิษย์แก้กัน มันต้องแก้กันอย่างนี้ อย่างโยมนี่มันยังแก้ได้ง่าย เพราะอะไร เพราะตัวเองรู้สำนึกรู้ตัวเองว่าเป็นอย่างไร แต่มันมีหลายคนที่มาแล้วบอกว่าเขานั่งคืออยู่แล้ว ว่างๆ คืออยู่แล้ว อย่างนั้นมันหลับหมดทั้งนั้นแหละ เพราะกิเลสจะเข้าข้างตัวเองหมด

โยม ๑ : แล้วบางครั้ง มันนั่งไป กระตุกไปทั้งตัวเลย มันสั้นไปหมด

โยม ๒ : แล้วเลิกเลยหรือเปล่า

โยม ๑ : ไม่ ก็กลับมาใหม่

หลวงพ่อ : ไม่ มันจะเป็นอย่างนี้ พอมันเป็นอย่างนี้ปั๊บมันกระตุกไปเลยนะ พอกระตุกไปเลย พอเรารู้ตัวไปนะ พอจะกระตุก เรารู้ก่อนจะกระตุกแล้ว ของอย่างนี้มันจะค่อยๆ จางไป มันไม่ปั๊บบั๊บบายหรือก ไม่ใช่ปั๊บบั๊บบายหมดเลยนะ มันจะเริ่มดีขึ้นๆ จนแบบจิตนี้.. เหมือนกับมือเราไปจับอะไรที่เป็นของเหม็น คอยโคนอยู่เรื่อย ทั้งๆ ที่รู้ว่ามันเหม็น ก็โคนอยู่เรื่อย จิตมันอยากจะรู้ ถ้าเราดึงมันมา มันเห็นแล้วว่าของเหม็น ไม่โคนอาการกระตุกนี้มันไม่ใช่ ค่อยๆ ทำให้นิ่งลงเรื่อยๆ เคี้ยวพอลง มันจะลงไปเลย

โยม ๑ : แล้วถ้าอย่างบางครั้ง อย่างเวลาเรานั่งครับ แล้วเสร็จแล้วพอนั่งในอิริยาบถอย่างนี้ แล้วสักครู่หนึ่งมันเหมือนกับมันไม่ถูกหรือว่าเราอยากจะขยับ เราก็เริ่มใหม่ อย่างนี้ผิดไหมครับ มันจะไม่ต่อเนื่องกันหรือเปล่าครับ

หลวงพ่อ : ต่อ ไม่ผิดหรอก เพราะว่าเราไม่ได้ลุก เราไม่ได้ทำอะไรเลย แค่นั่งขยับหน่อย เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเวลาเวทนามันเกิด เวลาเรานั่งจะนั่งทีละหลายชั่วโมง แล้วนิสัยเรานะ ถ้าเราเริ่มนั่ง ทำไหนจะทำนั้น บางทีนั่งอย่างนี้ไม่ไหวมันปวด ก็นั่งพับเพียบก็มี เพราะเรานั่งตลอดใช้ใหม่ ทีนี้เวลาถ้าเราทัน หมายถึงว่า สติเราดีๆ เราพุทโธไปเรื่อยๆ เวทนาไม่ทันหรือก จิตเราจะไปก่อน ไปรวมลงก่อน แล้ววันไหนประมาณไร สบายมาก คือของมันเคยทำได้สะดวก สบายมาก ก็ประมาณ พอหลายๆ ชั่วโมงขึ้นมา โอ้โฮ มันเจ็บ เอาไม่อยู่ ขยับแล้วนั้นก็หาย ไม่ไหวเราก็ขอนิดหนึ่ง แค่นี้หายเลยนะ แต่ถ้าไม่ขยับเลย ไม่หาย บางทีไม่ทันนะ ถ้าไม่ประมาณนะจะไปได้เลย แต่ถ้าวันไหนประมาณ ประมาณคือว่านอนใจแล้ว เดียวมาแล้วเพราะเราไม่ทันไร ไม่ทันแล้ว อือหือ เต็มทีเลย นิดหนึ่ง ขอน้อยนิดหนึ่งมันก็ไปได้

โยม ๑ : อยู่ที่ที่เรารู้ตัวตลอด

หลวงพ่อ : ใช่

โยม ๑ : อย่างนี้ไม่เป็นไรใช่ไหม

หลวงพ่อก : ใช่ การปฏิบัตินี้ ประสาเราว่า มันไม่ฟิสิกซ์ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ คำว่า ๑๐๐ เปอร์เซนต์มันต้องอย่างนี้ อย่างเช่นอาหาร อาหารนี้เอามาจากสำหรับเดียวกันเลย แต่เวลาเราแบ่งออกมาแล้ว เห็นไหม เราจะเติมของเรามั่งอะไรมั่งก็ได้ ทีนี้โดยหลักก็เป็นอย่างนี้ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ การปฏิบัติต้องเป็นอย่างนี้ อย่างเช่น ถ้าเราขากพิการละ คนพิการจะภาวนาได้ไหม นั่งไม่ได้เลยก็ต้องภาวนาได้ แต่ถ้าโดยปกติเราก็สมควรนั่งทำนี่ เพราะโดยปกติทำมาตรฐาน เพราะจิตใจมันแบบว่ามันนั่งได้นานไป แต่ถ้าเราพิการ เรานั่งทำไหนก็ได้ เพราะการนั่งนี่เรานั่งเพื่อเอาใจ การปฏิบัติทั้งหมดเพื่อเอาใจ ไม่ได้เอาภิกขิยา แต่อาศัยภิกขิยาที่ทำมาตรฐานไป แต่ถ้ามันทำทำมาตรฐานนี้ไม่ได้ ทำรองก็ได้

โยม ๒ : แล้วนั่งเก้าอี้ได้ไหม

หลวงพ่อก : ได้ คนแก่คนเฒ่าก็ได้หมดละ

โยม ๑ : แล้วอย่างบางครั้ง เรานั่งไป นั่งไปนะ มันก็จะค่อยๆ โน้มลงไป โน้มลงไป

หลวงพ่อก : ไม่เป็นไร

โยม ๑ : อย่างนี้พอเรารู้ตัวว่าเราโน้ม เราขยับขึ้นมาอย่างนี้ผิดไหมครับ

หลวงพ่อก : ไม่ผิด อันนี้มัน พอคำว่าไม่ผิดนะ ที่ว่าเราจะโน้มลงไป โน้มลงไปนี่ เห็นไหม จิตมันเป็นอย่างนี้ พอเป็นอย่างนี้ เรารู้สึกว่าจิตมันจะคลายออกมา หรือมันจะวูบออกมา มันจะมีบ้าง ฉะนั้นถ้าเรารู้แบบนี้บั้นนะ เราก็รู้ เราก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าเราค่อยๆ เราก็ค่อยๆ เห็นไหม

หลวงตาบอกนะ ถ้าจิตมันสงบแล้ว แล้วถ้าเราเห็นท่าทางที่ผิด เราจะออกเลย วันหลังจิตมันจะเข้าได้ยาก ท่านบอกว่าถ้าจิตสงบแล้วนะ อย่าไปพรวดพราดออก ถ้าจะเข้าเวลาเข้าสมาธิออกสมาธิมันเหมือนเข้าประตูออกประตูหรือ ไม่ใช่ จิตนี้เวลามันลง มันลงของมันไป แล้วถ้าคนชำนาญ ถ้าจะลง จะปล่อยให้ลงก็ได้ จะค่อยๆ ถอนขึ้นมาก็ได้ คำว่าถอนขึ้นมาเพราะอะไรรู้ไหม คำว่าถอนขึ้นมาเพราะจิตมัน ถ้าเป็นอัปปนาสมาธิ สักแต่ว่ารู้ที่รวม ฌณิกสมาธิ อุปะจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

อัปนาสมาธินี้มันไม่เหมือนนะ แต่เราเปรียบเทียบ เหมือนคนนอนหลับ คนเราหลับทำงานได้ไหม ไม่ได้ แต่ถ้าคนตื่นอยู่จะทำงานได้ไหม ได้ ขณะนี้มันจะรู้ของมัน ถ้าอุปจารนี้ละเอียดเข้าไป อุปจารสมาธิคือตัวจิตนะ อุปจาระคือตัวจิต พลังงานมันรอบรู้ในตัวมันเอง คือมันเห็นนิมิตได้ ที่ใช้วิปัสสนานี้อยู่ในขั้นนี้ แต่ถ้าอัปนาสมาธิมันลึกกว่านี้ พอลึกกว่านี้มันสักแต่ว่ารู้ สักแต่ว่ารู้คือว่ามันอยู่ในตัวของมันเอง พออยู่ในตัวของมันเองนี้มันไม่มีสิ่งกระทบ เห็นไหม คือความคิดกับจิตมันมีใช้ไหม ถ้าจิตสงบปัจุบันนี้ ความคิดมันหายหมด มันหายหมดเลย อัปพานานี้หายหมดเลย พอหายหมดเลย เอ็งจะวิปัสสนาอย่างไร เอ็งจะอย่างไร ที่เขาบอกว่าเวลาปัญญาจะไปเกิดในขั้นอัปนง อัปนนานะ เราฟังแล้วไอนี้ภาวนาไม่เป็น คนนอนหลับทำงานไม่ได้ คนนอนหลับมีประโยชน์ไหม ถ้าคนเราไม่นอนหลับก็อยู่ไม่ได้ตายหมดแล้ว คนเรามันต้องนอนหลับพักผ่อน ถ้าจิตนอนหลับพักผ่อนนี้ได้ แต่คนนอนหลับทำงานไม่ได้ แต่การนอนหลับนั้นทำให้คนแข็งแรงได้ ทำให้คนได้พักผ่อน ทำให้คนสดชื่น ทำให้คนไม่เครียด จิตไปพัก อัปนาสมาธิไปพักอย่างนั้น

ทีนี้เวลาออกละ เห็นไหม ถ้ารวมใหญ่ อัปนาสมาธิคือรวมใหญ่ รวมใหญ่มันจะลง นิ่ง โลกนี้คับแคบ ความรู้สึกระหว่างกายกับจิตนี้ไม่มีเลย เวลาลงนี่นะ แม้แต่จิตมันยังไม่รับทราบร่างกายนี้นะ แม้แต่ร่างกายที่มันอยู่นี้มันไม่มี มันปล่อยวางได้หมด มันเป็นตัวของมันเอกเทศเลย แล้วเวลามันออกมา มันก็ค่อยมีความรู้สึกออกมา มันเหมือนแผ่ชานออกไป เหมือนแผ่ชานออกไป พอแผ่ชานออกมานี้ เห็นไหม พอแผ่ชานออกมานั้นรับรู้ตัวมันเองแล้ว พอรับรู้ตัวมันเองแล้ว มันเป็นสมาธิอยู่ พอเป็นสมาธินี้ ความคิดมีไหม มี เพราะมันแผ่ชาน รับรู้ เห็นไหม ระหว่างกายกับจิตนี้รับรู้กัน ปัญญาที่วิปัสสนาจะเกิดตรงนี้ ทีนี้คำว่า การเข้าออก คำว่าการเข้าออกสมาธิ ถ้าคนภาวนาเป็น เขาเรียกว่าชานาญ ในวสี ตรงนี้จะคุมได้เลย แต่ถ้าเราปฏิบัติใหม่ๆ ยังคุมไม่ได้ พอเราคุมไม่ได้หมายถึงว่าเราควบคุมจิตเราเองไม่ได้เต็มที่ พอไม่เต็มที่ปัจุบัน เราจะควบคุมมันได้ด้วยอะไร เราจะควบคุมมันได้ด้วยสติ ด้วยคำบริกรรม

ถ้าเราควบคุมจิตไม่ได้ใช้ไหม แต่เราสร้างเหตุให้จิตอาศัยได้ ใช้ไหม ฉะนั้น เราไม่ต้องวิตกกังวลตรงนี้ การเข้าสมาธิออกสมาธิ เราจะบอกว่าถ้าคนไม่เป็น เราก็จะบอกเราก็จะนิกรภาพไปอีกอย่างหนึ่งเลย แต่ถ้าเข้าสมาธิออกสมาธิ คือ ความคิดจิตมันสงบเข้า

ไปจนไม่รู้สิ่งใดเลย แล้วมันรับรู้ รู้สึกออกตัวออกมา นี่การเข้าการออกคืออย่างนี้ พอมันออกมารู้ นี่มันออกมารู้ แต่ถ้ามันลงลึกเข้าไปนี่ มันเป็นเอกเทศในตัวมันเองเลย ถ้าออกมารู้ทำงานได้ ถ้าออกมารู้ เป็นขณิกะ มันก็มีความสุขใจอยู่ ถ้าออกมาแบบปุณฺณเราก็ออกมาเป็นปกติเลย

พอออกมาเป็นปกติคือว่ามันก็เหมือนพลังงานที่มันใช้อุปกรณ์พวกเทคโนโลยีทั้งหมด พอรับรู้แล้วพลังงานมันเกิด เห็นไหม แต่ถ้าเวลามันปล่อยเข้ามานี่ มันปล่อยเป็นชั้นๆ เข้ามา ทำไม่ถึงต้องทำสมาธิ แต่ตัวสมาธินี้เป็น ตัวสมาธิฆ่ากิเลสไม่ได้ ตัวสมาธิเป็นการพักผ่อนนอนหลับ สมาธิเป็นการให้จิตได้พักจิต แต่ตัวสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ ปัญญาทางพุทธศาสนาไม่มีเลย ปัญญาทางวิชาการทั้งหมด เรียกว่าปัญญาทางโลก ปัญญาโลกียปัญญา ปัญญาของโลก ปัญญาเกิดจากภพ เพราะจิตมันเป็นสมาธิ จิตมันทำงานโดยธรรมชาติของมัน

เวลาถ้าจิตสงบปั๊บบันเป็นเอกเทศของมัน แล้วถ้าปัญญาเกิดขึ้นมา เห็นไหม ปัญญาเกิดขึ้นมา เกิดจากภพนี้แหละ แต่มันเป็นปัญญาโลกุตระปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นมาที่จะเอาชนะกิเลส จะไม่เป็นอย่างนี้เลย ไม่เป็นอย่างที่คนไม่เป็นพุดมานี่ ไม่เหมือนเลย แต่ถ้าคนเป็นขึ้นมานะ มันเป็นอีกอันหนึ่ง เพราะเขาจะเน้นหนักว่าสมาธิไม่จำเป็น สมณะไม่จำเป็น ทุกอย่างไม่จำเป็น เรามาคุยกันเรื่องไม่จำเป็นไง กระทบวงการไว้ก่อนว่าไม่จำเป็น โอ๊ย พวกนี้มันล้าหลัง เขาว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญานะ แต่พวกนี้ล้าหลังตกยุค ไอ้คนตกยุคนี้พระอรหันต์หมดเลย ไอ้คนรุ่นใหม่ นะ นรกจกเปรต ตกนรกอเวจีหมดเลย

โยม ๑ : อย่างเวลาเรานั่งครับ อย่างชั่วโมงหนึ่งนี่ พอครบชั่วโมงหนึ่ง พอเข้าชั่วโมงที่ ๒ ปี๊บ สุดท้ายลักษณะมันคล้ายๆ กับจะว่าเรานั่งมานานแล้ว เหมือนกับเคลิ้มๆ เอ๊ะ จะออกๆ พอดคิดว่าจะออกปี๊บ มันก็สดชื่นขึ้นมาพึบ ถ้าอย่างนี้เราก้ทำต่อเนื่องได้ใช่ไหมครับ

หลวงพ่ : ได้ เรานั่งมา ๒ ชั่วโมง เห็นไหม มันเริ่ม เพราะเรานั่ง เห็นไหม สติเริ่มอ่อนลง นี่คืนะไม่หายไปเลย ถ้าเรานั่งหลายชั่วโมงแล้วนะ ถ้าเรารักษาสติไม่คืนะ มันจะแวบ แวบไปแล้วก็ตกภวังค์ แวบนั่นคือหายไปแล้ว แต่เรายังเข้าข้างตัวเองอยู่ว่ากุณฺถสมภา

ดี แล้วเวลามันจะมานะมันสะดุ้งตื่น มันละตกวังค์ ถ้าไม่รู้ตัวนะ ต่อไปมันจะเป็นคินพอกหางหมู มันจะลงไปเรื่อยๆ แล้วมันจะลึกลงไปเรื่อยๆ อย่างที่เราว่าแผ่นเสียงตกร่องมันจะลึกลงไปเรื่อยๆ แก้ไขยาก แต่ถ้ารู้ตัวนะต้องรีบแก้ตรงนี้เลย เวลาพุทธโง่ๆ เวลามันเริ่มจางเห็นไหม นั่งตรงไหนมันจะจางไป

ตั้งสติไว้ สติเกิดจากจิต สติเกิดจากความรับรู้ที่อยู่ แต่ทุกคนทำไปแล้วสติมันต้องอ่อนเป็นธรรมดา ทีนี้อ่อนเป็นธรรมดา ถ้าเราตั้งสติอยู่ เห็นไหม ทำไม่ถึงเป็นสติมหาสติ มหาสติมันละเอียดกว่านี้ ทีนี้เรายังเข้าไปไม่ถึงระดับนั้น เห็นไหม ถ้ามันจะจางไปอย่างไร แต่เรารู้จักอยู่ พยายามคอยทำบ่อยๆ แล้วถ้าจิตมันลงสมาธินะ มันลงวิปัสณา โอ้โฮ มันมีสติ มีสติมีความรับรู้ รู้สึกตลอดเวลา ไม่มีช่วง ไม่มีเว้นวรรคเลย แต่ถ้ามันวับหายไปมันขาดไปเลย แต่เราเข้าใจว่ายังอยู่ ฉะนั้น ตรงนี้ถ้าพูดถึง ถ้าเวลาเรารู้เหมือนกับที่มันสดชื่นขึ้นมา สดชื่นเพราะจิตมันได้พักตรงนั้น ความสดชื่นนี้เพราะจิตมันได้พักตรงนั้น ตอนที่มันพักนี้มันพักตัวมันเอง เหมือนนักกีฬาเลย หมดเวลาแล้วเริ่มต้นใหม่

โยม ๑ : แล้วเสร็จแล้วมันก็พีชขึ้นมา เฮ้ย เอาใหม่ ตั้งต้นใหม่ สดชื่นกว่าเก่า

หลวงพ่อกะ : สดชื่นกว่าเก่า ถ้าจิตได้พัก เวลาคนที่นอนหลับพักผ่อน ได้พักผ่อน แต่ถ้าจิตสงบมันจะมีความสดชื่นกว่านี้ นี่สดชื่นขนาดที่ว่า มันงีบๆ นี่คือผลตอบแทนเหมือนธุรกิจเลย เพราะจิตมันไม่ได้ผล แต่ถ้าเวลาจิตมันลงเองนี่นะ มันไม่ใช่ผลตอบแทน ในตัวมันเองเป็นเองอีกอย่างหนึ่ง เวลาจิตมันลงนี้ โอ้โฮ วิดีดๆๆๆๆ โอ้โฮๆ เลย

โยม ๒ : หลวงพ่อกะ หนูเคยครั้งหนึ่งว่า คือนั่งแต่ว่านั่งบนเก้าอี้ นะคะ ประมาณน่าจะชั่วโมงนิดเดียว แต่ว่าพอนั่งไปแล้ว เรา รู้สึกลมชัดมาก แต่ว่ามันจะมีวูบหนึ่งก็คือว่า หัวเรามันเหมือนยึก วิดีด เสร็จแล้ว แล้วมันก็หายไปเลย คือมันเหมือนเบาๆ เหมือนกับว่าเบาๆ แต่ว่าเราก็รับรู้ลมอยู่ แต่ว่าตอนนั้นคือตกใจว่า เอ๊ะ เกิดอะไรขึ้น หนูก็คิดว่า อะไร? แล้วอย่างไร?

หลวงพ่อกะ : ไม่รู้ เห็นไหม เป็นเองแต่ไม่รู้ ทุกคนเป็นแล้วต้องมาถาม เป็นเองแต่ไม่รู้ เอ้า พูดให้จบ เดี่ยวจะอธิบาย

โยม ๒ : คือเหมือนกับรู้สึก ว่า แล้วอย่างไร แล้วจะต้องทำอย่างไร แล้วมันเป็นอะไรอย่างนี้เราก็คิดของเราไป

หลวงพ่ : ไม่ต้องทำอะไรเลย แต่เราจะบอกว่าคืออาการที่มันเป็นไง เวลาพุทโธๆ นี้ มันจะมากหรือมันจะน้อย เวลามากหรือเวลาจะน้อย อย่างการที่เราทำอาหาร เราทำอะไร บางที เวลามาก็ดี เวลานั้นก็ดี ผลตอบแทนไง มากหรือน้อย นี่คือการนั่ง โอกาสแต่เวลาสงบ มันสงบในตัวมันเอง ไม่เกี่ยวกับเวลา นี่หนึ่งนะ

สอง พุทโธๆ ไปนี่ แล้วเวลามันวูบลงไปนะ องค์ของสมาธิ วิตก เรานึก วิตก นึก พุทโธ นึกขึ้นมา วิตก แล้วพุทกับโธ วิจาร วิตก วิจาร ปิติ สุข เอกัคคตารมณฺ์ นี่คือข้อเท็จจริง แล้วเวลาคนเขาเรียนทางวิชาการ เรียนอภิธรรมนะ องค์ของสมาธินะ วิตก วิจาร ปิติ สุข เอกัคคตารมณฺ์ เขาก็คิด วิตกขึ้นมา เห็นไหม มันก็เป็นเครื่องจักรที่ทำงานแล้วนะ คิดวิตกขึ้นมา แล้วก็คิดวิจารณ์ขึ้นมา แล้วก็คิดว่าปิติ ภูก็มีความสุข เราก็มีความสุข คิดนะ อันนี้ไม่ได้ทำอะไรเลย นี่เป็นอารมณ์สร้าง แต่ที่เราพุทโธๆ เวลาจิตมันลง อาการที่หัวมันขยายออก เขาเรียกว่าปิติ อยากได้แล้ว พอปิติมันเกิดแต่เราไม่รู้ว่าเป็นปิติใจ ไม่รู้หรืออก คนไม่รู้หรืออก

เวลาปิติเกิดนะ เวลาที่จิตมันมีการเปลี่ยนแปลง เวลาปิติเกิดนี่นะ เวลาที่จิตมันมีการเปลี่ยนแปลง ปิติเกิด ตัวนี้ขยายใหญ่ พองขึ้นมา บางทีนั่งอยู่อย่างนี้นะ ความรู้สึกในร่างกายนี้ไม่มี คำว่าไม่มีคือว่ามันจะไม่มีความรู้สึกเลย ผิวหนังนี้มันจะเหมือนกับถุงพลาสติก อาการที่ตัวนี้กลวงหมดเลยก็มี อาการขนพองสยองเกล้า ปิตินี้เป็นได้ร้อยแปดพันเก้า

โยม ๒ : แล้วอย่างไรต่อคะ ก็พุทโธไปเรื่อยๆ ให้มันหยุด

หลวงพ่ : ไซ้ พอเกิดปิติแล้ว มันจะเกิดความสุข เห็นไหม จริงๆ ที่หัวมันใหญ่ ออกไปนี่ มันมีความสุข มันมีอารมณ์แปลกๆ อารมณ์ที่เราอะไรต่างๆ มันรู้ พอมันรู้ นี่คือมันเป็น นี่คือนิปฏิบัติของเคมีใจ ปฏิบัติของจิตที่มันเป็นใจ ปฏิบัติของเคมีมันผ่านไป แล้ว เราดูการผสมมัน แต่พอมันผสมแล้วมันเป็นปฏิบัติ คือจิตมันสัมผัสไป มันเกิดปิติไป มันก็ผ่านไปแล้ว พอผ่านไปแล้วเราก็กลับมาทบทวนใหม่ คือมันเกิดอาการ นี่ใจอาการที่จิตมันเป็น ร้อยแปดพันเก้า

คำว่าร้อยแปดพันเก้าเพราะอะไร เพราะว่าความรู้สึกของคน ความรู้สึกของจิต คุยอย่างอารมณ์ความรู้สึกของคน คุยกีฬามันเล่นกันสิ เราคุยกีฬาเล่นด้วยกัน มีความรู้สึกแตกต่างกันหมดทั้งสนามเลย ไอ้คนคิด เวลาภาวนาต้องกลับมาที่ตัวเองนะ พอกลับมาต้องเอาชนะเรานะ เรื่องของคนอื่นไม่เกี่ยวเลย ทุกอย่างเราทำเพื่อเอาชนะเรา และเอาตัวเราเอง เอาตัวจิตเรานี้เป็นพื้นฐาน เห็นไหม สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน

ถ้ามีสมาธิ เห็นไหม ที่เราบอกว่า ที่เปิดบัญชีตั้งบริษัทนี้ ถ้ามีไม่มีบัญชี ไม่มีบริษัทนะ มีจะทำอะไรกัน ถ้าเอ็งทำจิตเอ็งสงบไม่ได้ กรรมฐาน ฐานที่ตั้งต้น นักกีฬา จุดสตาร์ทของการเล่นกีฬา จุดสตาร์ทของการแข่งขัน แล้วไปสตาร์ทกันที่ไหน ไปสตาร์ทกันที่พระไตรปิฎกหรือ ไปสตาร์ทกันที่สมองหรือ ไปที่ความคิดหรือ ผิดหมด ต้องสตาร์ทจากจิตนี่แหละ สตาร์ทจากตัวจิตปฏิบัติสนธิจิตนี้ ไอ้ตัวเกิดตัวตายนี้ ต้องสตาร์ทจากตรงนี้ เพราะมันมีทุกขัง เพราะมันคือตัวเกิดตัวตายไง ตัวภพ แล้วจะไปทำกันที่ไหน เอ็งจะไปแก้กันที่ไหน โจทย์มันอยู่ที่นี้ ทุกอย่างมันอยู่ที่นี้ จะศึกษามาขนาดไหนนะ นั่นตำราพระพุทธเจ้าหมดเลย แล้วถ้าจะแก้ไขต้องกลับมาแก้ไขที่จิตนี้ ถึงต้องหาชัยภูมิ เห็นไหม

หลวงปู่มั่นท่านบอกเลย ชัยภูมิแห่งการต่อสู้กับกิเลส ที่เข้าป่าเข้าเขานี้มันเป็น ปฏิบัติจากภายนอก เพราะเราซุกเข้าไปเข้าป่าเข้าเขา ถ้าอยู่อย่างนี้ คลุกคลีกันอย่างนี้จะสบายมากเลย มันอุ่นใจใจ เข้าขึ้นมาคนนั้นก็มาให้ คนนี้ก็มาให้ โอ๊ย สุขสบาย เอ้า รุดงค์เข้าไปในป่า ด้วยลำแข้ง กลางคืนนี้เสื่อข้างมันจะกระที่บเราตอนไหนก็ได้ เจ้าที่เจ้าทาง ใครจะมาเล่นอะไรก็ได้ เราต้องรักษาตัวเราแล้ว จะคิดมากออกไปก็ไม่ได้ คิดมากเดี๋ยวผีหักคอ นี่ไงพุทธโฆ เห็นไหม ชัยภูมิจากข้างนอกไง สบายๆ กอดคั่นให้พวกเราไม่ฟุ้งซ่านออกไป แต่จริงๆ ก็ใจนี้แหละ ถ้าสงบมันสงบที่ใจนี้แหละ แต่อยู่คลุกคลีกันแล้วมันนอนใจเกินไป เราต้องไปหาอะไรเพื่อประโยชน์ เห็นไหม ที่ไหนยังกลัวยังเข้าไป กลัวไม่กลัว กลัวฉิบหายเลยแต่ไป เพราะอะไร เพราะไปแล้วมันสั้นเลย เอ้า มีงคิดออกมาสิ เดี่ยวมีงตาย ถ้าไม่คิดต้องหาที่พึ่ง พุทธโฆก่อน ภูไม้กล้าไปหรือ กูพุทธโฆก่อน ที่ไหนที่กลัว นี่เหตุผลที่เขาไป เขามีเหตุผลของเขา ไม่ใช่ไปจะเอาเครดิตหรือ

โยม ๑ : เหมือนการฝึกจิตให้กล้าแกร่งขึ้น

หลวงพ่ : นี่กรรมฐานเขาทำกันตรงนี้ ถ้าเอ็งไม่มีฐาน ไม่มีกรรมฐาน ไม่มีสัมมาสมาธิ ไม่มีฐานที่ตั้งแห่งการงาน มันก็เป็นเรื่องเพื่อเจ้อทั้งนั้น เอ็งจะทำด้วยใจขนาดไหนเอ็งก็ทำไปเถอะ ทำไว้เป็นผลงานทางโลก แล้วจะช่วยแก้ปมชีวิตเราได้ไหม ฉะนั้นการทำอย่างนี้มันเกิดผลแล้วละ นี่คือผล เขาเรียกปีติ อาการอย่างนี้มีร้อยแปดเลย

โยม ๑ : แล้วอย่างบางครั้งนั่งแล้วจิตมันนิ่งและนึ่มสบาย ตัวนี้คือปีติไหม

หลวงพ่ : ถ้าจิตมันนิ่ง นี่คือสมาธิ หลวงตาพูดอย่างนี้นะ เวลาทำความสงบบ่อยๆ ทำความสงบบ่อยๆ สงบจนสงบบ่อยครั้งเข้าถึงเป็นสมาธินะ เราทำกันนี้ ทำความสงบของใจ ทีนี้คำว่านิ่งนี่นะ นี่คือผลของมัน แล้วพอนิ่งนะ พอเรารู้สึกขึ้นมาแล้ว สบาย เบา เห็นไหม ผลของสมาธิมันยังต่อมาถึงชีวิตประจำวันเรา

โยม ๑ : คือในช่วงที่เรานั่ง มันจะนิ่งแล้วเบา สบาย แบบไม่เคยเป็นมาก่อน

หลวงพ่ : สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ความสุขในโลกนี้ สุขอย่างนี้ไม่ได้สุขจากอามิส ไม่ได้สุขจากการมีเงินล้านสองล้าน ไม่ได้สุขจากได้ผลตอบแทน นั่นมันสุขจากอามิส สุขจากวัตถุที่เราได้รับการตอบสนอง สุขในตัวมันเอง สุขจากจิต นี่จิตสงบนะ แล้วถ้าชนะกิเลส สำรอกกิเลสจะสุขขนาดไหน เขาว่าปฏิบัติแล้วมีความสุข มีคนมาถามบ่อย หลวงพ่ บอกว่าสุขๆ นะทุกข์เกือบตาย ไม่สุขสักที เราบอกว่ามึงไม่ได้สุขหรือ มึงยังดิบๆสุขๆอย่างนี้มึงไม่มีทางสุขหรือ เพราะเราทำยังไม่ถึงใจ ถ้าถึง อย่างที่ว่าสมอง ใจ นี่ใจ นี่คือผลของปีติแล้ว ทีนี้คำว่าปีติ เห็นไหม ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ ผลของสมาธิ มันครบองค์ประกอบอันนี้ มันสุขละเอียดกว่านั้น เพราะคำว่าจิตสงบ เห็นไหม จิตสงบคือมันปล่อยวาง

เราแบกของอยู่ แล้วเราสลัดของที่แบกอยู่ทั้งหมดเลย จะเบาขนาดไหน ธรรมดาของจิต ความคิดนี่นะ อาการของจิตมันอยู่กับจิต อาการของจิตมันหุ้มจิตอยู่ มันเหมือนพลังงานที่มันต้องห่วงตลอดเวลา ถ้าเราพุทโธฯ จนมันปล่อยความห่วงของจิตนี้ออกทั้งหมด ปล่อยความคิดทั้งหมด เห็นไหม แล้วทำอย่างนี้จนชำนาญ พอชำนาญปุ๊บ เวลาพอมันจิตสงบแล้วนะ เวลามันออกมาชีวิตประจำวัน ออกมาคิดนี้ ใช้ปัญญาได้เลย ตรีภ ในธรรมะพระพุทธเจ้า แล้วเปรียบเทียบสิ ถ้าจิตไม่สงบนะ การตรึกในธรรมมันจะเป็นความคิดอย่างหนึ่ง คือว่าเราคิด คิดไม่ออก คิดไม่ได้ แต่พอจิตมีสมาธินี้นะ พอมันมี

คุณธรรมนะ โอ้อโฮ มันทะลวงหมดนะ มันคิดทะลุทะลวงทั้งหมดเลย มันปล่อยหมดเลย ผลเกิดจากอะไร แล้วถ้าคิดบ่อยๆ

ที่เวลาเราโต้แย้งนะ เราโต้แย้งบอกว่าโลกีย์ปัญญาแก้กิเลสไม่ได้ ต้องโลกุตระปัญญา เราโต้แย้งเพราะพวกที่บอกว่า ปัญญาอย่างนี้คือปัญญาในพุทธศาสนา เราจะบอกว่าปัญญาอย่างนี้มันเป็นปัญญาอบรมสมธาธิ ถ้าปัญญาที่ใช้อย่างนี้มันก็เหมือนพุทธโชนี่แหละ เพราะผลของมันก็คือสงบของมันนี่แหละ แต่ถ้าจิตของเราสงบแล้วนี่เราใช้ปัญญาได้ การใช้ปัญญาคือการฝึก คือการให้จิตนี้ออก เหมือนกับ เห็นใหม่ พวกคนเล่นกีฬา นักฟุตบอลเขาเล่นกัน โอ้อโฮ เขาจะได้เงินได้ทองเพราะเขาเป็นนักกีฬาอาชีพ

เราก็ออกกำลังกาย เราก็เล่นฟุตบอลเหมือนกัน เราก็เตะเป็น นี่มันตัวจิต จิตมันสงบแล้ว เราออกไปก็เหมือนกับเราก็ออกกำลังกาย เตะฟุตบอลไป ร่างกายเราแข็งแรง เรามีทักษะ เรามีทุกอย่างพร้อมเลย นี่ไง พอจิตสงบแล้ว ออกใช้ปัญญาได้ แต่ปัญญานั้นก็ปัญญาเพื่อจะเข้ามาสู่สมณะ เพื่อฐานของเรานี้แหละ เขาบอกว่านี่คือวิปัสสนาหรือยัง ยังแล้วถ้าคนใช้แบบนี้บ่อยๆ นะ พอจิตมัน อาการ ส่วนมากจะบอกว่าความคิดกับจิตมันเหมือนสัมพันธ์กับเปลือกส้ม มันห่อหุ้มกันอยู่ ถ้าเราปอกเปลือกมัน มันก็เหลือแต่ผลส้ม ทีนี้พอผลส้มนี้ ผลส้มคือปอกแล้วก็คือปอกใช้ใหม่ แต่ความคิดมันห่อหุ้มอยู่ตลอดเวลา เพราะมันมีตลอดเวลา มันคิดอารมณ์ใหม่ตลอดเวลา พอมันสงบขึ้นมาแล้ว มันต้องมีอาการของมันอยู่แล้ว ถ้าจิตมันสงบแล้ว มันจับได้ คือมันจับระหว่างพลังงานกับจิต มันเห็นกัน มันจับกันได้ นี่สติปัญญา ๔ เกิดจากตรงนี้ เพราะอะไร เพราะมันมีจิตเป็นผู้ทำ สติปัญญา ๔ ในตำราเป็นอย่างหนึ่งนะเว้ย สติปัญญา ๔ ในตำรา

แต่สติปัญญา ๔ ที่เกิดจากเรานะ พระพุทธเจ้าก็ทำงานอย่างนี้ เราก็ทำงานอย่างนี้ เรานี้ทำงานแบบพระพุทธเจ้าเลยนะ พระพุทธเจ้าจะชำระกิเลสก็ชำระกิเลสอย่างนี้ ใช้ใหม่ แล้วถ้าเราจะชำระกิเลส แล้วเราไม่ทำแบบพระพุทธเจ้า เอ็งจะเอาอะไรมาชนะกิเลส พระพุทธเจ้าก็ทำงานอย่างนี้นะ แล้วเรานี้จะเอาชนะกิเลส เราจะทำงานอย่างไร ทำงานอย่างที่เราคิดหรือ มันก็ต้องทำงานแบบเดียวกับที่พระพุทธเจ้าทำงานนั่นแหละ มรรคญาณของพระพุทธเจ้าที่โคนต้นโพธิ์ตั้งแต่สมัยพุทธกาล ถ้าจิตสงบแล้วออกวิปัสสนา มันก็เป็นอันเดียวกันนั่นละ เหมือนกันเลย ถ้าไม่เหมือนกันจะฆ่ากิเลสไม่ได้

โยม ๑ : แล้วบางครั้งเวลาเรานั่ง คอมันแข็ง อันนี้เป็นไหมครับ

หลวงพ่ : เหมือนกันแบบกระดูก อาการกระดูกกับอาการคอแข็ง เห็นไหม ร้อยแปด ประสาธานะ แก่จากคอแข็งมามันก็กระดูก พอแก่กระดูกเสร็จมันจะเกิดอาการอย่างอื่น

โยม ๑ : เพราะเรากำลังจะนั่งนิ่งๆ ประเดี๋ยวก็เอาแล้ว คอมันแข็ง

หลวงพ่ : อาการกระดูกนี้ก็เหมือนกันเลย

โยม ๒ : มารพญู

โยม ๑ : มารไซ้ไหม มาร

หลวงพ่ : มันเป็นกิเลสตัวเดียวกัน แต่อาการที่แสดงออกมันแตกต่างกัน มันต้องจับหลักอันนี้ให้ได้ใจ จับหลักว่านี่คืออาการ พอนี่เป็นอาการบีบ เราจะควบคุมอย่างไร ถ้าเราจับหลักได้นะ อาการอย่างนี้ เหมือนคนขับรถเลย ถ้าเบรกไม่ดี ถ้าพวงมาลัยควบคุมไม่ได้ มันต้องลงข้างทางแน่นอน แต่ถ้าเบรกมันดี ทุกอย่างดี พวงมาลัยดีหมด เราควบคุมอยู่แต่ถ้าเราผลอ ก็ลงข้างทางเหมือนกัน เราารู้อยู่แล้วว่าทุกอย่างเราต้องใช้ระบบของเราให้ดีหมด แล้วไปกัน

โยม ๑ : เริ่มต้นของการนั่งนี้ ผมก็ใส่น้ำมันหล่อลื่น

หลวงพ่ : ป้องกันไง นี่คือป้องกันไว้ก่อน

โยม ๑ : ใส้เข้าไปก่อนแล้ว เสร็จแล้วมันก็ยังเป็นอยู่ดี

หลวงพ่ : มันเป็นที่หัวใจใจ มันเป็นที่ความรู้สึก อย่างเวทนานี้ ยิ่งเดี่ยวถ้าออกวิปัสสนาแล้วนะจะมหัศจรรย์กว่านี้อีก เพราะอะไรรู้ไหม ทุกข์ไม่มีเวทนาไม่มีอะไรก็ไม่มีนะ มีเพราะจิตมันอย่างเดียวเลย จิตนี้มันไปยึดอย่างเดียวเลย แต่ตอนนี้เรายังไม่เห็น

โยม ๑ : ถ้าเกิดเวทนาเยอะๆ นี่เราหลบไปสมณะก่อนได้ไหม

หลวงพ่ : เริ่มต้นเราสอนอย่างนั้นเลย ถ้าบางที่เรายังไม่ไหว ถ้าเราไปสู้กับเวทนาเลยนี่ เราจบเลย เราจะเข็ด

โยม ๑ : เพราะว่าผมเคยสู้ ๒-๓ ครั้งแล้ว ไม่ไหว

หลวงพ่ : ไม่ไหวนี้ให้กลับมาสมณะสิ พุทโธๆ นี่ พอพุทโธ เห็นไหม มันจะปล่อยเข้ามา คือว่าถ้าปล่อยเข้ามาละ โดยข้อเท็จจริงทางเคมีเลย ถ้ามันปล่อยเข้ามาละ มันจะซาบางที่มันไม่หายหรอก มันซา ซาเพราะอะไรรู้ไหม ตัวเวทนามันมี ความรู้สึกมันมี แต่ปฏิบัติการทำงานของพลังงานกับความคิดมันไม่ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ มันคลายออกแต่ไม่ปล่อย

โยม ๑ : พอเราปล่อยมันก็มาอีกแล้ว

หลวงพ่ : ปฏิบัตินี้ โดยหลักใจ คำว่าปฏิบัติโดยหลัก ถ้าการปฏิบัติมันต้องเหมือนกันหมด อริยสัจมีหนึ่งเดียว ถ้าเจอใจออกนอกทางนะ ไปเหอะ ฉะนั้น มันเจอใจกันไปเอง แต่ถ้าปฏิบัติจะเรียบจะง่ายจะทุกข์ยากลำบากขนาดไหน มันก็โดยหลักนี้แหละ โช้สมัยหลวงปู่มั่นนะ มีครูบาอาจารย์เยอะแยะไปหมด เห็นไหม หลวงปู่ชอบ หลวงปู่หลุย หลวงปู่คำดี ท่านสนทนาธรรมกันทั้งนั้น มันตรวจสอบกันตลอด ยิ่งหลวงตา เห็นไหม ท่านเจ้าคุณจุม พระธรรมเจดีย์ เห็นไหม เพราะหลวงตานี้ท่านบวชมากับมือ สัทธาวิหาริก ลูกศิษย์ของท่าน แล้วอย่างพวกหลวงปู่ขาว ท่านก็บวชให้ทั้งหมด แล้วก็อยู่กับหลวงปู่มั่นมา เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเจ้าคุณจุมท่าน ประสาเราว่า ท่านเป็นปริยัติ เรื่องนี้ท่านก็คงจะสงสัยเป็นธรรมดา จับมาชนกันนะ เอาหลวงปู่ขาวกับหลวงตาคุยกัน เอาหลวงปู่แหวนคุยกัน เห็นไหม ตรวจสอบไป

เวลาเราพูดกับญาติโยม ถึงได้บอกว่าครูบาอาจารย์ของพวกเรานี้เป็นของจริง แล้วหลวงพ่อดมันใจได้อย่างไร ก็มันใจว่าครูบาอาจารย์นี้สุภาพบุรุษเว้ย ท่านได้แสดงธรรม ท่านได้ตรวจสอบกันเองเว้ย ไม่ใช่ว่าต่างคนต่างคิดว่ากูแน่ กูแน่ เว้ย ท่านก็ตรวจสอบกัน ท่านก็คุยธรรมะกัน แล้วตรงกัน อันเดียวกัน ถ้าไม่อันเดียวกันนะ หลวงตาจะไปแก้เลย มีหนึ่งเดียว อริยสัจมีหนึ่งเดียว ไม่มีสองมีสามหรอก ถ้ามีสอง มึงกับกูนี่ต้องผิดคนหนึ่ง ถ้า มึงถูกกูก็ผิด

ถ้าเป็นธรรมนะ ถ้าพูดถึงธรรมะ ถ้าอย่างนี้บีบมันจบ พอมันจบบีบ อากาศที่มันผ่านไปแล้วเป็นอดีตไปแล้ว ทีนี้พอเราจับหลักอย่างนี้ได้ พอจับหลักได้ พอมีพุทธโรที่ตั่งสติของเรา อะไรจะเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นเป็นธรรมดา เพราะมันเกิดขึ้นอย่างนี้ แล้วเมื่อก่อนเราไม่เคยสนใจอย่างนี้ มันก็เกิดอย่างนี้ แล้วเราก็หลงมากันอย่างนี้ เราก็ไปกับมันอย่างนี้ แต่ทีนี้พอเกิดขึ้นแล้วเรามีสติ เห็นไหม อ้อๆ มันก็เหมือนกับคูปฏิภิกิริยาเรา เห็นไหม คุณเวรกรรมของเราว่าเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ แล้วต่อไปเราจะควบคุมได้หมดเลย พอควบคุมได้นะ

เราวชใหม่ๆ นะ ก็ตั้งใจทำดีทั้งนั้นละ ไปอยู่ในป่านะ พอไปอยู่ในป่า มันก็ต้องฉันทพออยู่ได้ใช่ไหม ทีนี้พออยู่ได้นั่งก็หลับทุกที ทีนี้ก็ตั้งใจจะผ่อนอาหาร พอดีตั้งใจจะผ่อนอาหาร พอมามันก็ตักหนึ่งทัพพี ฉันทไปแล้วก็พออิ่ม พอฉันทเสร็จแล้วก็ไปนั่งหลับสุดท้ายแล้วพยายามจะผ่อน มันผ่อนไม่ได้ เห็นไหม มันผ่อนไม่ได้เพราะอะไร เพราะว่าขณะนั้น ขณะที่ของมานี้ ขณะของมาขณะนั่นเอง แล้วอยู่ในป่า วันหนึ่งมีหนเดียว ถ้าพันตรงนี้ไปก็จบแล้ว แต่มันก็ตักพอ มันไม่ผิดหรือก ไม่ผิดอะไรเลย ถูกต้องธรรมวินัยหมดเลย แต่มันผิดที่เราตั้งใจ เราตั้งใจแล้วทำไม่ได้

นี่เราเลยจะบอกว่า ถ้าเรายังควบคุมจิตใจของเราไม่ได้ เราตั้งใจทำอะไรนะ ก็ทำไม่ได้หรือก ทีนี้พอทำไม่ได้บีบ เราเดินจงกรม เดินจงกรมนะ ทั้งวันเลย พอขณะตัก ขณะฉันทเสร็จแล้ว ยังไม่มีสตินะ ยังนึกไม่ได้ พอเช็ดบาตรจะเดินกลับกุฏิ อ้าว พอเดินกลับไปจะไปภาวนานะ มึงจะไปหลับอีกแล้ว ไปตักแก้วน้ำ มึงจะไปหลับอีกแล้ว เสียใจมาก คิดคูสิ มันต้องเป็นชั่วโมงกว่าจะนึกได้ว่าตั้งใจแล้วทำไม่ได้ จับผิดตัวเอง เห็นไหม พอสุดท้ายแล้วค่าตัวเอง นั่งเดินจงกรมค่านะ มึงมันเลวชาติ มึงชาติชั่ว ครูบาอาจารย์เขาไม่คิด มึงคิด เป็นอย่างนี้อยู่หลายๆ วัน เห็นไหม พอควบคุมหลวงตาบอกว่า เราเป็นนักมวยแล้วเราเข้าจนมุม พุคถึงจนมุมแล้ว มันต้องเอาตัวรอดให้ได้ไง

ทีนี้พอเราอัดเข้าไปๆ ปัญญามันคันโพลงออกมา ครูบาอาจารย์ท่านไม่ใช่ตะเข้เว้ย เพราะโดยสามัญสำนึกของเรา เราก็คิดว่า ถ้าเราไม่คิดในรส รสก็คือมันไม่มี แต่ความจริงไม่ใช่ รสมันมี แต่เพราะว่าเรามีสติปัญญาเท่านั้นเอง พอมีสติปัญญาเท่านั้นเองมันบอก ครูบาอาจารย์ท่านไม่ใช่ตะเข้เว้ย ท่านรู้ว่ารสเป็นรส แต่ท่านไม่มีอุปาทานในรสนั้น โอ้โฮ มันโพลงเลยนะ พอมันโพลงแล้วตอนเข้ามาณะ ให้อีกลอย อยู่ในป่ามันไม่มี

อะไรฉันนะ ก็ไปเก็บกลอยกันมา แล้วเอาไปแช่น้ำไว้ แล้วก็หมუნเวียนเอามาหนึ่ง เท่านั้น ละอยู่ในป่า มันไม่มีอะไรหรอก กลอยนี่เอามาหนึ่ง หนึ่งเสร็จเอาน้ำตาลโรยๆ แล้วก็เอามาใส่ กะละมังมา แล้วก็ตักกันคนละกลอยๆ ก็เท่านั้น มันก็ถือสิทธิใช้ใหม่ เพราะเราก็ดูแลกัน มา เราก็ทำกันมาเอง เพราะเราไปเก็บพระไปด้วย แล้วให้เณรมันเก็บ พระมันก็ไม่ทำ อะไร เพราะเณรมันเป็นเด็กมันไม่กล้า เราเองเป็นคนไปหามาเอง แล้วเราก็มานะใช้เอง แต่ไม่ได้จับนะ เณรทำหมด เราเป็นพี่เลี้ยง แล้วถึงเวลาเราก็ทำมาเองใช้ใหม่ ก็มันตาม สิทธิ

มันก็ไม่ผิด แต่มันไปตกวงค์ แล้วพอเราดิเสียนตัวเองจนถึงที่สุด พอมันเห็นว่า รสก็คือรส แต่เราไม่มีอุปาทานในรสนั้น เพราะฉะนั้นมันสว่างโพล่งก็ว่ามันตัด รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมารก็ว่ามันตัดขาดหมด เครื่องล่อนะ ตอนเข้ามันมานี่ เห็นมันมา นี่ นั่งคิดในใจเลยนะ กุณิมึงคำเดียวนะเท่ากับกุณิมึงทั้งกะละมังนี้ เพราะในกะละมังอัน นี้คือรสของกลอยใจ แต่ก่อนหน้านั้นตักก็ตักปกตินี้แหละ แต่พอมีสติขึ้นมา ทุกอย่าง พร้อมแล้วนะ รู้เท่าทันหมดเลย

ทีนี้เราจะย้อนกลับมาที่พวกโยมภาวนาอย่างที่ว่านี้ รู้ อยู่ รู้ แต่ยังไม่รู้มันไม่ได้ แต่ เวลาปฏิบัติณะก็ปฏิบัติตามข้อเท็จจริงเลยละ รู้แล้วทำได้ด้วย รู้แล้วทำได้ด้วยมันบ่อยครั้ง เข้า เห็นใหม่ นี่แหละ วลี ความชำนาญ พอชำนาญ พอมาปฏิบัติ พอสมาธินี้ ก็ถามว่า สมาธิรักษาอย่างไร ทำไมเสื่อมหมดเลย ถ้าเรารักษาสมาธิจะเสื่อมหมด แต่ถ้าเอ็ง รักษาที่เหตุนะ เอ็งตั้งสตินะ แล้วเอ็งบริกรรมไว้ละ สมาธิจะ ถิบแมงก็ไม่ไป แต่ถ้าเอ็งไม่ รักษาสมาธิจะ เกลี้ยง แต่ถ้าเรามีสติแล้วกลับมาที่นี้นะ ให้รักษาเหตุไว้ใช้ใหม่ รักษาใจไว้ อย่างนี้ ไม่ให้ไฟดับ รักษาไปอย่างนี้ ไม่ให้ไฟดับ แล้วมันจะดับไหม อยู่ไฟๆ แต่ไม่ใช่ ฟืนเลยนะ มันก็ดับเกลี้ยงเลย

ทีนี้เวลาภาวนาไป มันจะรู้แล้วมันจะจับหลักได้ แต่ไปพูดให้ใครฟังใครก็ไม่เชื่อ มันต้องให้มันไปเลือดซิบๆ ถึงจะรู้ ต้องไฟแตกแล้วนะ เลือดซิบๆ กลับมาเลย หลวงพ่อ ทำไมเป็นอย่างนี้ละ ก็เลือดซิบๆ ใจ ก็มึงแกลไปใจ ถ้ามึงแกลมึงก็เจออย่างนั้น เพราะกูก็แกล มาแล้ว ถ้าไปแกลมาก็เลือดซิบๆ มานะ เขาไม่เชื่อหรอก ทำไมมันเป็นอย่างนี้ โทษนะ กู เป็นมาก่อนมึง กูเป็นมาแล้ว

เวลาหลวงตาทำนพุดถึงซึ่งมาก จำคำพุดผมไว้ละ แล้วปฏิบัติไป ถ้าเจออย่างนี้ แล้วจะกลับมาราบศพ ตอนนั้นนะเรายังไม่ได้ประสบนะ ฟังก็ฟังไว้อย่างนั้นแหละมันไม่ซึ่งใจหрок แต่ถ้าหัวไปชนมันเอง โอ้โฮๆ แต่ถ้ายังไม่เอาหัวไปชนกับมันนะ จริงหรือเปลววะ อย่างมากก็น่าจะ ไม่เชื่อ แค่น่าจะ น่าจะเป็นอย่างนั้น แต่ยังไม่เป็นนะ แต่ถ้าเมื่อไหร่ละ หัวไปชนเอง ไปโขกกับมันเองเลยนะ อ้อ ไข่วะ ไข่ ถึงบอกว่า เอกนามกิง พระพุทธเจ้าพุดแล้วเป็นหนึ่งไม่มีสอง ไม่มีทางเปลี่ยนจากนี้เลย ไม่มีทาง! เป็นอย่างนี้แน่นอน แต่ไอ้พวกนั้นมันชอบแถกกัน ถ้ามันแถไป ประสาเราว่า ถ้ามันไม่มีผู้รู้มันก็แถไปได้ แต่ถ้ามีผู้รู้มันแถไม่ได้หрок มันก็แถ มึงก็หลอกได้แต่ไอ้คนที่ไม่เป็น แต่คนเป็น

โยม ๑ : อย่างนี้ที่ขึ้นตอนอย่างพวกผมที่นั่งปฏิบัติ มาเจอประเภทอย่างนี้ก็มาถูกทาง

หลวงพ่ : ถูกทาง คำว่าถูกทาง มันเป็นข้อเท็จจริงที่ต้องเจอทุกคน ที่นี้พอข้อเท็จจริงที่ต้องเจอทุกคนแล้วทำสมาธิหรือการปฏิบัตินี้มันยาก เขาถึงเสนอทางที่สะดวกใจ แล้วคนนี่ชอบ แล้วพออย่างนี้ไป ถ้าอย่างนี้ละโดยทางโลกเขาว่านะ เหมือนกับเรานี้เป็นคนโง่ป่าเถื่อน พวกป่าเถื่อน พวกที่ไม่มีการศึกษา ไม่ศิริไลซ์ เพราะไปเผชิญกับความทุกข์อยู่ไกล มาหาคุณี่สิ เลือ่ง่าย อยู่เฉยๆ แม่งนอนหลับ ตื่นขึ้นมาก็เป็นพระอรหันต์แล้ว ภูใช้ปัญญา เอ้า นิพพานเป็นอย่างนั้นกูก็สร้างได้ เห็นนิพพาน แวบ เราถึงว่าเราเห็นจุดบอดของมัน ใจจุดบอดในการกระทำมันต้องเป็นอย่างนี้

พระพุทธเจ้าบอกเลยว่า เราเป็นคนบอกทางนะ พวกเราต้องเผชิญเองหมด แล้วให้เผชิญก็เจออย่างนี้ แล้วเวลาคนไปเผชิญ ไปเจออย่างนี้ปั๊บ แล้วมีคนมาเสนอทางที่เลือ่ง่าย แล้วเราบอกว่าอะไร คนนี้พวกป่าเถื่อน พวกหลังเขา พวกที่ไม่มีการศึกษา ไอ้การศึกษามันคือปริยัติ มันไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติเลย มึงจะศึกษามากน้อยขนาดไหนมึงก็จำเขามาทั้งนั้น ถ้ามึงไม่มีการปฏิบัติขึ้นมาละ สิ่งที่มีงจำมานะไรสาระ ยิ่งศึกษาก็ยิ่งง เพราะฉะนั้นการปฏิบัติต้องไปเผชิญทุกคน

โยม ๒ : แล้วเราไม่ต้องไปอ่านอะไรก่อนได้ไหมคะ หรือว่าเราก็นั่งไปแบบนี้

หลวงพ่ : เราคิดเหมือนโยมเลย เราวชมานี่เราปฏิบัติหมดเลย ไม่ศึกษา อ่านอย่างเดียว อ่านแต่ประวัติครุบาอาจารย์ อ่านแต่เทศน์ของครุบาอาจารย์ อย่างอื่นไม่แตะเลย จน

ปฏิบัติไป จนเข้าใจว่าตัวเองนี่เข้าใจหมดแล้ว เราถึงค่อยกลับมาเรื่องพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกนี่เรารู้ ๒ รอบนะ เรากลับมาดูพระไตรปิฎก แล้วพูดบ่อยว่ามาดูพระไตรปิฎกเถยนะ มันดูแล้วมันซึ่งมาก มันซึ่งตรงไหนรู้ใหม่ มันซึ่งว่าถ้ามันไม่ปฏิบัติมาก่อนนะ มันอ่านเท่าไรมันก็ไม่รู้ มันพูดกับตัวเองเลย

โยม ๑ : แล้วถ้าอ่านก่อน แล้วมาปฏิบัติบางครั้งมันสับสนนะ

หลวงพ่ : กรณีอย่างนี้เราพูดไปแล้ว แล้วฝ่ายปริยัติเขาแบบว่าเพ่งโทษเรา เขาหาว่าเหมือนกับเรานี้มันเถิง เราบอกว่า การศึกษานี้มันเป็นปริยัติ การศึกษานี้เขาศึกษามาเพื่อปฏิบัติ แต่พอเราศึกษาปริยัติแล้ว เราเข้าใจ เราก็รู้โดยกิเลส แต่ต่อวิชานี้เรายังไม่รู้หรอก แต่เพราะมีหลวงปู่มัน หลวงตาท่านศึกษาจนเป็นมหานะ เสร็จแล้วหลวงตาไปกราบหลวงปู่มัน เห็นใหม่ หลวงตาพูดบ่อย คำนี้เราซึ่งมาก แล้วเราเอามาพูดทุกวันเลย หลวงปู่มันบอกว่า มหา ท่านมหาศึกษามาจนเป็นมหานี้ละ ความรู้ที่สุดยอดเลย ธรรมะของพระพุทธเจ้านี้ ไม่ได้กล่าวโทษ ไม่ได้ติเตียนนะ แต่ความรู้อันนี้ ขอให้มหาเอาความรู้ที่เรียนของมหานี้ใส่ลิ้นชักในสมองไว้ก่อน แล้วลือกกุญแจมันเอาไว้ด้วยนะ ถ้าไม่ลือกมันจะแผลบออกมา แล้วมหาภาวนาไป แล้วถ้าพอภาวนาไปถึงที่สุดแล้วนะ ใจความรู้ที่เรียนจากที่เราศึกษามากับประสบการณ์จริงมันจะวิ่งมาชนกันเป็นอันเดียวกันเลย

แต่ถ้าไม่มีคนบอกไว้แบบนี้ะ เพราะเราอยู่ที่นี้ เราแก้คนมาเยอะ อย่างที่พูดเมื่อกี้ วิตก วิจาร ปีติ สุข เสร็จแล้วผมได้อะไร ได้บ้าง ได้บ้างได้จินตนาการไป แล้วพอศึกษามานะ นิพพานจะเป็นอย่างนั้น ใจโน้นจะเป็นอย่างนี้ แล้วพอมันปฏิบัติไป เฮ้ย มันเป็นอย่างนั้นหรือเปลววะ มันจะทำให้การปฏิบัติมันแน่นซ้า เน้นซ้าเพราะอะไร เพราะว่าเรารู้โจทย์แล้ว การศึกษาคือทำให้เรารู้โจทย์ทุกอย่างหมดแล้ว มันตอบหมดแล้ว แล้วพอมาปฏิบัติ มันก็ตอบตัวเองตลอดเวลาแต่ความจริงมันไม่มี

แต่ถ้าเราศึกษามาแล้วทุกอย่าง โจทย์มีอยู่แล้ว ก็ลือกกุญแจไว้เลย แล้วเราทำของเราไปเลย เราถึงพูดว่า เราเชื่อนะ อย่างเช่น ฝ่ายการศึกษาที่ออกมาปฏิบัติแล้วได้ผลนะ หลวงตา มหาปีน น่องของหลวงปู่สิงห์ เห็นใหม่ แล้วก็มหาเจียน ๕ ประโยค นอกจากนั้นเราไม่เคยเห็นนะ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะว่าเรา โธ.. เรารู้โจทย์แล้ว แล้วจิตนี้จะคุมมันได้ใหม่ มันสร้างให้เลย ฉะนั้นถ้าจริงแล้วนะ พอเรารู้โจทย์แล้วเราต้องวางให้

ได้ แล้วเราทำให้ได้ ไม่ใช่รู้ใจขยี้ไว้แล้ว เราต้องสร้างเหตุ ต้องตอบโจทย์เราเองให้ได้ เราตอบโจทย์เราได้แล้วมันถึงโจทย์ที่พระพุทธเจ้ามีอยู่แล้ว เข้าไปเห็นใหม่ แต่เราตอบโจทย์ของเราไม่ได้ แต่เสือกู้โจทย์ของพระพุทธเจ้าไป

ตอนนี้ มันอย่างว่านะ เพราะศาสนามันเจริญขึ้นมา การศึกษาก็เจริญขึ้นมานะ พวกที่ไปศึกษาพุทธศาสนันี่เยอะ แล้วมาหาเรา เราบอกว่านกแก้วนกขุนทองนะ เวลาเขาเอากล้วยให้ แม่เจ้าไซ้ใหม่ เอ็งต้องบอกแม่เจ้าก็จะให้กล้วยคำหนึ่ง เอ็งว่านกขุนทองมันเข้าใจใหม่ว่า กล้วยนั่นคือแม่เจ้า เรานี้เข้าใจว่ากล้วยไซ้ใหม่ พอเอากล้วยให้เลยต้องพูดว่าแม่เจ้า พอแม่เจ้ามันก็ได้กล้วยคำหนึ่งๆ มันคิดนะ แม่เจ้าคือกล้วยใจ อ้าว ก็มันคิดของมันเอง เพราะมันไม่รู้ศัพท์ว่าแม่เจ้าคืออะไร แล้วมันก็พูดไป ถ้าไปเรียนมามันจะเป็นอย่างนั้น แม่เจ้าคือแม่เรานะมึง กล้วยคือกล้วยนะมึง

โยม ๒ : พวกไปเรียนอภิธรรมปฏิบัตินี้จะไม่ก้าวหน้า ไซ้ใหม่คะ

หลวงพ่ : เรากล้ายืนยัน เราพูดบ่อย กับพวกอภิธรรม เมื่อก่อน พวกข้าราชการพวกอะไรมาหาเยอะนะ แต่พ่อแม่เขาไม่มาหอรอก ส่วนใหญ่ลูกหลานนี่มาก่อน พอลูกหลานมาแล้วค่อยดึงพ่อแม่มา พ่อแม่ก็มาพูดอย่างนี้ ต้องศึกษาอภิธรรม ต้องศึกษาอะไรนี้ เราพูดให้เขาได้คิดใจ ในการศึกษาในการปฏิบัติอภิธรรม เพราะว่าในอภิธรรมนี้หมู่คณะเขาใหญ่ เขาเผยแพร่ได้กว้าง แต่ในการปฏิบัติของพระป่า มันเป็นคนกลุ่มน้อย คนกลุ่มเล็ก แต่ครูบาอาจารย์ของเราเนี่ยเผาแล้วเป็นพระธาตุหมดเลย ย้อนกลับในวงการอภิธรรม มีใครบ้างที่เป็นพระธาตุ มีใครปฏิบัติได้

ของเราที่ปฏิบัติกัน เมื่อก่อนนี้ครูบาอาจารย์เราที่เป็นจริงขึ้นมา มันไม่มีหน้าม้า ไม่มีการจัดฉาก ตายก็เผา เผาแล้วพอเป็นอย่างนั้นขึ้นมา โดยที่พวกเราที่คาดกันไม่ถึงทั้งนั้น แต่มันเป็นขึ้นมาโดยข้อเท็จจริง เดียวนี้ นะ พอเผานะ กูเตรียมเลยละ กูจะเอาให้เป็นพระธาตุ เอามาใส่ไว้ก่อนเลย เราไม่เชื่อนะ เดียวนี้พอใครบอกว่าเป็นพระธาตุนะ เราไม่ค่อยฟัง ถ้าเป็นพระธาตุนะ เอ้า โยมเป็นพระธาตุ ถ้าเป็นพระธาตุนะ เราต้องตั้งกรรมการ ๓ คน แล้วเอากระดูก เอาพระธาตุของเขามาบรรจุไว้ แล้วมันกลายเป็นต่อหน้าเรา เราถึงจะเชื่อ แต่เป็นพระธาตุใหม่ เป็น ถ้าเป็นจริงๆ ก็มี แต่ไอ้พวกโกหกก็เยอะ ถ้าเป็นพระธาตุไซ้ใหม่ กุญแจ ๓ ดอก เอามาเปิดดูพร้อมกัน อย่างนั้นกูถึงเชื่อ ไม่อย่างนั้น

ตั้งคมมัน.. แต่ไอ้เรื่องเป็นพระธาตุ นี่พูดถึงโลกเขาเป็นไง แต่ในวงกรรมฐานเรา พระธาตุนี่คือผลพลอยได้ แต่ความจริงจะรู้ว่าเป็นพระธาตุหรือไม่เป็นพระธาตุ จะรู้ตอนที่คุยธรรมะกันนี่ ตอนปฏิบัติเนี่ยเขาก็รู้กันแล้ว เขารู้แล้วเพราะอะไร เพราะจิตมันเปิดหมดแล้ว เขารู้เลยว่าคนนี่ถ้าตายไปเผาแล้วเป็นพระธาตุแน่นอน คนนี่ถ้าตายไปเผาแล้วจะไม่เป็นเด็ดขาด แต่ทางโลกเขารู้แบบนี้ไม่ได้ใช่ไหม เขาไปพิสูจน์กันตอนที่มันเป็นไง

ฉะนั้นทางไอ้พวก ๑๘ มงกุฎ เขาก็เลยสร้างภาพให้มันเป็นไปได้ไง แต่ในวงกรรมฐานเราเขาจะคุยกันตรงนี้เลย ดูตรงจุดที่ต้นขั้วนี้เลย ฉะนั้นการปฏิบัติอย่างนั้นเราไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัตินะ เราคิดว่าเป็นการฝึกเปิดฝึกใจ เห็นเขาเลี้ยงเปิดทุ่งใหม่ มันไล่เป็นฝูงๆ เห็นไหม หัวหน้าเปิด ถ้าตัวหัวหน้ามันเดินไปไหน เห็นไหม เปิดทั้งฝูง จะเดินกันไปหมดเลย ไอ้เนี่ยดูเวลาเขาเดินกันสิ อย่างกับฝูงเป็ด ฝึกคนนะเว้ย ไม่ใช่ฝึกเป็ด

โยม ๒ : ไม่ใช่ เรามีเพื่อน แต่เราไม่ได้เรียน เขาชวนไปเรียน

หลวงพ่ : ไปกันเยอะ เยอะมาก

โยม ๒ : แล้วเราก็เห็นเวลามาอยู่วัดด้วยกัน เขาฟังมากใจ แล้วเขาสอนคนอื่นอย่างนั้นอย่างนี้ จิตมีที่ระดับ ต้องอย่างนั้น ต้องอย่างนี้ เราก็ว่า เอ๊ะ ทำไม

หลวงพ่ : ก็เขาพูดว่าจิตมีร้อยแปดดวง แต่กรรมฐานเรามีดวงเดียว ร้อยแปดดวงคือร้อยแปดความคิดใจ แต่ความคิดมาจากไหน ความคิดมาจากพลังงาน

โยม ๑ : ดร. แกจะเถียงอย่างนี้ตลอดกับพวกอภิธรรม จิตมีร้อยแปดดวง บ้า ดร. บอกว่า เราปฏิบัติมีแค่ดวงเดียว จิตอยู่ที่นี้ ตรงนี้ดวงเดียว แค่นั้นเอง

หลวงพ่ : พระที่ปฏิบัติได้จริงพูดอย่างนี้หมดคนนะ เช่น หลวงปู่บุดดา ฟังเทศน์ของหลวงปู่บุดดาสิ จิตหนึ่งเดียว จิตหนึ่งเดียว ไอ้พวกนั้นมันพูดโกหกกัน เขาต้องพูดโกหกกันนะ พูดความจริงไม่ได้ ถ้าพูดความจริงนะ กาแฟถ้วยหนึ่งก็ไม่ให้กิน แต่ถ้าพูดโกหกกันนะ เขาได้นักธรรมโท นักธรรมเอก เขาได้ใบประกาศกัน ต้องโกหกกัน เขาพูดโกหกกัน ถ้าพูดความจริง กาแฟก็ไม่ให้กิน ถ้าพูดโกหกนะได้ใบประกาศนะเว้ย ถ้าพูดโกหกนะได้ใบประกาศชั้นนั้นๆ เลย ถ้าพูดความจริงเขาจะไล่ออกไปเลย ไม่ให้กิน กาแฟก็ไม่ให้กิน

หลวงปู่บุดดา ของจริงมันกล้ายืนยันไง เพราะเราทำมาจริงๆ เราได้มาจริงๆ เรา
มาจริงๆ แต่คนอื่นเขารู้กับเราไม่ได้ เขาก็ไปจำเอา ศึกษาเอา ร้อยแปดดวง สองร้อยดวง
แล้วคุณผลที่ออกมาดี ปฏิบัติแล้วพอผลออกมา แล้วผลออกมาเขาพูดอีกนะ เขากันไว้เลย
กึ่งพุทธกาลไม่มีพระอรหันต์ ไม่มีผล ไม่มีผลแล้วมีงสอนทำไม

โยม ๑ : อย่างนี้ตัวอภิธรรมก็ผิดใช่ไหม สอนผิด แล้วเขาไปเอามาจากที่ไหน

หลวงปู่ : ตัวอภิธรรมไม่ผิด เพราะตัวอภิธรรมนั้น พระพุทธเจ้าเทศน์ถึง
วิทยาศาสตร์ทางจิต ปฏิบัติของจิตมันเป็นอย่างนั้นๆ แต่พวกเราเห็นกันไม่ได้หรอก

โยม ๒ : ได้แต่ท่องเฉยๆ

หลวงปู่ : ไซ้ ถ้าเห็นก็เห็นไม่ได้ใช่มั้ย

โยม ๒ : ได้แต่รู้ เขาบอกว่ามีอย่างนี้

หลวงปู่ : ไซ้

โยม ๒ : แต่ก็ไม่รู้ว่ามีหน้าตาเป็นอย่างไร

หลวงปู่ : บางทีบางสำนักเขาคำนวณเลยนะว่า มันมีธรรมกับวินัยเท่านั้นคือ มันมีแต่
พระวินัยกับพระสุตตันตปิฎก พระธรรมวินัย อภิธรรมนี่มาทีหลัง นี่เขาพูดกันขนาดนั้น
เลยนะ แต่ประสาเรา เราคิดว่า อภิธรรมนี่มันเป็นวิทยาศาสตร์ที่บอกว่าอาการของจิตใจ
เหมือนวิทยาศาสตร์ ความรู้สึกเรานี้แหละแล้วมันเอามาอธิบาย

ทีนี้พออธิบายแล้วนี่เราก็เข้าใจได้ใช่ไหม อธิบายว่าเป็นอย่างนี้ๆ เขาก็นี้กันว่าถ้า
อย่างนี้คืออย่างนี้ มันไม่ใช่ ไอ้อย่างนี้มันมีที่มา ทีนี้เขาไม่เคยเห็นคำว่าที่มาแล้วก็ที่ผล
เห็นไหม ความคิดก็ดวงๆ มันมาจากไหน ตัวจิต ตัวพลังงาน เห็นไหม เขาเรียกอะไรนะ
ภวังคบาทของเขานี้ คือจิตตัวเริ่มต้น แล้วมันจะขึ้นสู่ภวังคณ์ั้นๆๆๆ คือความคิดของเรา
เห็นไหม เขียว เหลือง แดง ลองคิดสิ สีคนละสีใช่ไหม เวลาคิดก็ เขียว เหลือง แดง มันก็
สามแล้ว คุณสิ ก็ดวงเข้าไปแล้ว แต่จริงๆ มันมาจากไหน หนึ่งเดียว แค่ทำสมาธิก็รู้แล้ว จิต
เป็นสมาธิก็จิตเป็นหนึ่ง จิตสงบก็จบแล้ว

เราจะบอกว่าพวกนี้ทำสมาธิยังไม่เป็นเลย เขาไม่เป็นด้วยแล้วเขาปฏิเสธว่าเป็นสมณะไง โอ๊ย พวกอกิธรรมมาที่นี้ มาร้องให้ที่นี้เยอะ เพราะอกิธรรมพอทำไปแล้วมันแบบว่าอึดตัวใจ มันได้แค่นั้น ไม่มีอะไรหรอก แล้วมาบอกว่าผิดใหม่ ผิด แล้วจะทำอย่างไร พุทฺโธติ พอพุทฺโธๆ ปึบนะ พอจิตมันจะลงนะ บางคนพอจิตมันจะลง มันดีใจ อารมณ์มันแปลกไป อารมณ์นี่นะ โอ้โฮ มันตื่นเต้นมาก มันมีความสุขมากอย่างที่โยมเป็นนี่แหละ แต่พอมาหาเรานะ พอมาส่งการบ้าน เราบอกนี่เป็นสมาธิ เป็นสมณะ โอ้ะๆๆ เขากลัวใจ เขาฟังหัวกันว่าสมณะมันไม่มีประโยชน์ สมณะไม่ใช่ปัญญา เขาฟังหัวกัน แต่ความจริงพอเขาเป็นสมณะ เขาก็ตื่นเต้น เขาดีใจขนาดนั้น แต่พอบอกว่าเป็นสมณะเท่านั้นละ เขาตกใจตายเลย พอเขาตกใจตาย พอเราบอกมันนะ จนเขาเอง.. พวกอกิธรรมนี่นะมาอยู่ที่นี้หลายคน แล้วมาเสียดายตรงนี้ เพราะว่าเขาไปสร้างอารมณ์มาตลอด การสร้างอารมณ์ใจ

โยมคุณะ นี้ ดืมไปแล้วนะ ดืมเสร็จ ดืมหนอ เฮ้ย มึงจะบ้าหรือ ก็ดืมเข้าไปแล้ว ไอ้.... นี้ใจ ดืมหนอ เอ้า ก็ดืมก็จบแล้ว กินเสร็จแล้วนะ กินหนอ มันสร้างใหม่ มันไม่เป็นความจริงใจ ความจริงคือมันเป็นเอง เคลื่อนไหวหนอ รู้หนอ แล้วไอ้รู้ที่อยู่จิตไว้ไปไหนล่ะ แล้วมันไปหาอยู่ข้างนอกนี้ เราถึงบอกว่าฝูงเป็ดใจ ฝึกเป็ดไล่ทุ่ง ไล่กันเป็นฝูงเลย แล้วดูเขาปฏิบัติดี เป็นแถวเลยนะ เป็นฝูงเลย นี่แหละสังคมไทย

โยม ๒ : แล้วถ้าเงินจกรณนี้ สมมติว่าเราต้องกำหนดไว้เหมือนที่เรานั่งว่าพุทฺโธ ยก ย่างเหยียบ

หลวงพ่ : ไซ้ นี่หนอแล้ว

โยม ๒ : ไม่หนอ ไม่มีหนอคะ

หลวงพ่ : ยก ย่างเหยียบ นี่แหละ อกิธรรม

โยม ๒ : แค่นั้น ยก ย่างเหยียบ ไม่ได้

หลวงพ่ : เดินปกติไปเลย

โยม ๒ : ให้รู้สึกไปตามไอ้

หลวงพ่ : โยม เดินปกติไปเลย เดินปกติไปเลย

โยม ๒ : ปกติไปเลย

หลวงพ่ : เดินปกติไปเลย แล้วกำหนดพุทโธไว้ที่ปลายจมูก

โยม ๒ : อย่างนี้ที่ถูกต้องเอาจิตไปไว้ที่เท้าถูกไหมคะ กำหนดไว้ที่ปลายจมูกแล้วก็เดินธรรมดา

หลวงพ่ : ไข่ เคลื่อนไหวแต่สงบวัย

โยม ๓ : ทำยากไหมหลวงพ่

หลวงพ่ : ไม่หรอก จิตนี้ถ้าเรารักษาไว้เนะ พุทโธๆ อิริยาบถ ๔ ใจ ยืน เดิน นั่ง นอน เป็นอิริยาบถเพื่อผ่อนคลาย แค่นั่งอยู่นี้ เอ็งนั่งหนอนั่งทำไม เขาจะเอาจิตเขาไม่ได้นั่งนอนหรือ ถ้านั่งนอนแล้วภูมิจิตมันนิ่งไว้นี้เลย

โยม ๑ : แล้วอย่างสมมุติว่าเวลาเรานั่ง แล้วมันเกิดเวทนาขึ้นมาจนเราทนไม่ไหวเราก็ออกจากนั่ง แล้วเราไปเดินจงกรม สักครึ่งชั่วโมงก็กลับมานั่งใหม่

หลวงพ่ : ได้ อูบายวิธีการมันมีร้อยแปดขยาย ใครจะทำอย่างไรก็ได้

โยม ๑ : อย่างนี้ไม่ผิดหรือ

หลวงพ่ : ไม่ผิด การเดินนะ เดินนี้ดีกว่านั่งอีก เรายิ่งหนักในการเดินมาก เราเดินที่ไอ้โฮ ทั้งวันทั้งคืนเลยละ เรายิ่งเดินที่เป็นวันๆ

โยม ๒ : หลวงตาท่านก็เดินนานๆ

หลวงพ่ : ไข่ เพราะการเดินนี่นะ ทำให้ร่างกายแข็งแรง อาหารย่อยดี ทุกอย่างในร่างกายสมบูรณ์หมด เดินนี้ แล้วถ้าจิตมันลงนะ เวลาจิตเราลง อธิปนาสมาธิเนะ เราลงในท่าเดินเลย พอเดินปุ๊บจิตมันจะลง มันจะเต็มที่แล้ว เดินไม่ได้แล้ว ขยับไม่ได้ เรายืนเลยรำพึง พอยืนเสร็จปุ๊บเนะ จิตมันจะหายหมดใจ เรานั่งลงบนทางจงกรมเลย พอนั่งจงกรมปุ๊บ ลมหายใจขาด ทุกอย่างขาด พับ สักแต่ว่ารู้ ที่ว่ารวมใหญ่ ที่ว่านั่น อธิปนา อธิปนา ไอ้

ที่ว่าคุยโม้ๆ กัน แหม อัปนาสมาธิจะเกิดปัญญา มึงเอาปืนมายิงกูทิ้งเลยถ้ามันเกิดได้นะ มันพิสูจน์ตรวจสอบกันมาหมดแล้ว แล้วพอลำพุดอย่างนี้ พุดออกมา มันไร้สาระมากเลย

โยม ๒ : ก็คือเดินก็เดินธรรมดา ไม่ต้องเดินช้าๆ แล้วเราต้องรู้ตามที่ย่างก้าวหรือไม่ หรือว่าไม่ต้องรู้

หลวงพ่ : จิตมันออกมาแล้ว มันแผ่ออกมาหมดนะ รู้หนอ หนอทุกอย่าง พอเรารู้หนอ ทุกอย่างมันไปหมด มันคิดตรงไหนรู้ใหม่ มันคิดที่ว่า จิตนี้มันอยู่ในการกระทบนี้ มันไม่ได้คิดฟุ้งซ่านออกไปเท่านั้นเอง เขาก็ว่ามันดี ปฏิบัติแล้วมันดี มันคืออะไร มันถึงคิดถึงดีใจ มันดีไม่จริงใจ ถ้าดีจริงมันจะสงบของมันนะ อาการสงบนี้เราถึงพุดบ่อย เห็นไหม อวดอุตริมนุษยธรรม แม้แต่จิตสงบนี้มันก็เป็นธรรมที่เหนือมนุษย์แล้ว แต่ขณะที่เราเดินอย่างกันนี้มันเป็นธรรมของมนุษย์ คือมันเป็นความรู้สึกของมนุษย์ ไซ้ใหม่ ถ้าจิตสงบนี้มันเป็นธรรมที่เหนือมนุษย์ใจ คือธรรมที่มนุษย์นี้ไม่มีไม่ได้ คือสามัญสำนึกนี้ไม่มีไม่ได้ สมานนี้มันเหนือแล้ว ถ้ามันเหนือแล้วที่เอ็งอย่างกันอยู่เนี่ย เอ็งว่ามันเหนือมนุษย์ใหม่ แล้วเอ็งได้อะไรขึ้นมา

โยม ๑ : อย่างนี้ก็ไม่ต้องยก อย่าง

หลวงพ่ : เป็ดๆๆ

โยม ๒ : มันเป็นอุบาย เป็นวิธี

หลวงพ่ : เขาคิดขึ้นมา เขาสร้างกันขึ้นมา แต่คนสร้างคือใคร เราอยู่วงในนะ หลวงปู่ มันบอกมาแล้ว หลวงปู่มันบอกเลยว่า พุทธภาษิต พุทธโธ ธัมโม สังโฆ มรณานุสติ นี้ไง พุทธภาษิต เพราะมันอยู่ในพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกมีตรงไหนให้่างวะ มึงชี้ให้กูดูทีว่ะ

โยม ๒ : พระพุทธเจ้าสอนให้เดินจงกรมด้วยหรือคะ

หลวงพ่ : เดินจงกรมสิ สอน แต่ไม่ได้เดินอย่างนี้ไง ไอนี้มันรูปแบบที่สร้างขึ้นมาก็หลังไ้

โยม ๒ : อ้อ

โยม ๑ : เหมือนที่ตาดังเลนึ่งที่เชียงใหม่ เวลาทานข้าว ยกหนอ อ้าปากหนอ

โยม ๒ : ยกช้อนใช้ไหม

หลวงพ่ : ใช่ว่าเดียวจะเอาหุ่นยนต์ที่โรงงานไปตั้งไว้

โยม ๒ : หนูก็ทำมาแล้วอย่างนี้ หนูไม่หนอๆ ก็คือว่า รู้ว่าไก่ รู้ว่าอันนี้เฉยๆ เพราะว่ามัน

หลวงพ่ : มันเป็นภาคปฏิบัตินะ ภาคปฏิบัติที่ว่า เอาคน พูดประสานนะ เอาคนที่หยาบๆ มาทำ ให้มันอยู่ในระเบียบ ก็เท่านั้นแหละ แต่ถ้าเอาพรรคเอาผลนะ ไม่มีทางหรอก ถ้าพรรคผลมันทำกันอย่างนี้ได้นะ ก็จะไปนั่งหนอกับมึงตลอดเลย ถ้ารู้ได้นะ

โยม ๒ : ก็ยังถามอยู่เลยว่า เอ๊ะ แล้วอยู่บ้านแล้วเราจะหนออย่างนี้ได้อย่างไร

หลวงพ่ : แล้วเขาว่าอย่างไร

โยม ๒ : เขาก็บอกว่ามันไม่ได้หรอก

หลวงพ่ : แล้วได้ไม่ได้แล้วจะต่อเนื่องได้อย่างไร เราจะปฏิบัติอย่างไร

โยม ๒ : เขาก็บอกาก็ให้รู้ไว้ ว่าเวลาเราทำอะไรให้รู้ เหมือนกับว่าให้รู้

หลวงพ่ : อย่างนั้นให้กูไปซื้อปิ้งก็ได้ ซื้อปิ้งก็รู้แล้ว

โยม ๓ : ซื้อปิ้งไม่ค่อยอยู่ หยิบหนอ สีนีสวยหนอ

หลวงพ่ : กูไปซื้อปิ้งก็ได้ ซื้อปิ้งก็รู้

โยม ๒ : เหมือนให้รู้ปริยายถ เอาอย่างนี้ละกัน

หลวงพ่ : ไอ้ที่พูดนี่นะ ประสาเรา โดยหลักเราไม่เชื่อพวกนี้เลย เพียงแต่นี้เรามาคุยกันด้วยเหตุผลใช่ไหม ไม่เชื่อเพราะอะไร นี่เราอธิบายให้ฟังเฉยๆ ถ้าพูดไป เดียวก็หาว่าไปดูถูกเขา

โยม ๒ : ไม่ เพราะอยากจะถามนานแล้ว เพราะว่าปฏิบัติมาอย่างนี้ แต่ว่าของหนูไปฟังหลวงตาเทศน์ แล้วก็จะเห็นคนที่ถือศีลที่ผู้หญิง เขาจะเดินจงกรมที่สวนแสงธรรม เราก็เห็นเขาทำไมเดินเร็วจัง เขาเดินของเขาไปเรื่อยๆ ไม่เห็นเขาทำเหมือนเราเลย ก็คือมองอยู่แต่ว่าไม่รู้จะไปถามใครไถ่คะ ว่าตกลงมันคืออะไรกันแน่

หลวงพ่ : เพราะเขาเดินอย่างนี้นี่นะ ที่เขาเดินอย่างนี้ เพราะจิตมันลงได้ อาจารย์สิงห์ทองเดินจนดินเป็นร่อง หลวงปู่มั่น ทางเดินของหลวงปู่มั่นเห็นไหม หลวงปู่มั่นขนาดอายุ ๘๐ ปี อยู่ในป่ามันหนาวมาก หลวงปู่หล้า ท่านพูดเอง ท่านมีหน้าที่ เตาอังโล่ไปตั้งอยู่หัวทางจงกรมกับท้ายทางจงกรม แล้วท่านเดินจงกรม ดีสีท่านลุกแล้ว แล้วพอไปถึง ท่านจะเดินจงกรม ลงมาเดินจงกรมเลย พระจะต้องจุดไฟถ่านอยู่ตรงทางจงกรมแล้วนั่งเฝ้า ทำไมรู้ไหม กลัวท่านล้มใส่เตาอังโล่เพราะท่านชรา พวกเราทำกันมาขนาดนั้น เห็นมาหมดใจ หลวงปู่มั่นท่านเดินจงกรมนี้ พระนี่นะไปเข้าเฝ้านั่งเฝ้าเตาอังโล่ เตาอังโล่นี้มันจะให้ความร้อน ให้ความอบอุ่นกับหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นจะเดินจงกรม มันเห็นๆ กันมา มันทำกันมา มันถึงไม่ต้องให้ใครมาหลอก แต่พอมีศักราชขึ้นมา เขาไม่ได้ดูเหตุที่หลวงปู่มั่นทำมา เขาไปดูใจหลวงปู่มั่นใช่ไหม แล้วก็คุยอวดเทียบกัน มันถึงไม่ได้เรื่อง ถ้าปฏิบัติ ก็เอาตรงนี้สิ เอาอย่างที่ว่า

โยม ๒ : เดี่ยวลองใหม่

หลวงพ่ : เอาอย่างนี้ เอาอย่างที่ว่า เวลาปฏิบัติแล้วอย่างที่ได้ผล ไอ้ที่เราปฏิบัติขึ้นมา นี่ นี่ไง มันเป็นผล เวลาเขาคุยกันเขาคุยกันตรงนี้ คุยกันตรงนี้เพราะอะไร เพราะทำแล้วได้ผล เอาผลนี้มาว่ากัน ถ้าทำแล้วไม่ได้ผล ไอ้ห้าของกูนี้เบงกัปลอม เอ็งมีเบงกัปลอม เอ็งก็ซื้อของได้หมด กูก็ซื้อไม่ได้สักทีแล้วกูจะทำอย่างไร นี่คือมันไม่มีผลไง เบงกัปลอมมันใช้ไม่ได้ แต่เบงกัปลอมนี้มันจะเข้าไปในท้องตลาดได้ มันแลกเปลี่ยนสินค้าได้ ไอ้ของฉันก็มีเหมือนกันเป็นปีๆ เลย แต่พอเอาเข้าไปแล้วโดนตำรวจจับเลย มันไม่มีผล

โยม ๑ : แล้วอย่างอาจารย์บางท่านบอกว่า ถ้าจิตนิ่งให้ยกจิตมาไว้ตรงนี้

หลวงพ่ : เขากำลังพูดถึงอะไรล่ะ เราต้องฟังเหตุผลของเขาก่อน ทีนี้คำว่าจิตนิ่งนี่นะ จิตนิ่งมันต้องยกไว้ที่ไหน เพราะเวลาจิตนิ่งมันนิ่งที่นี้ พอนิ่งแล้วนี่เอ็งยกไปที่ไหน ยกไปทำไม จิตนิ่งแล้วเวลามันคลายออกมา เขาต้องใช้งานมันทันที ก็คือวิปัสสนาเพื่อจะพ้นจากกิเลสไง คำว่ายกจิตขึ้นมาวิปัสสนา ใ้มันยกขึ้นมาไว้ที่นี้ ไว้นี้ทำเพื่ออะไรเล่า นี่พูดถึงประธานนะ เราอยากฟังเหตุผลของเขาก่อน ถ้าไม่มีเหตุผลนะ คือจิตมันยกไปที่ไหนล่ะ ยกไปมันก็คลายแล้ว พอยกมันก็แล้วคลาย พอกคลายออกมา แต่

โยม ๑ : มันอยู่ที่ไหนก็ช่างมันใช่ไหมครับ

หลวงพ่ : ใช่

โยม ๑ : ไม่จำเป็นว่าจะต้องยกไปไว้โน่น ไว้

หลวงพ่ : ประธานว่ามันยกไม่ได้ด้วย เวลาจิตมันรวม เอ้า โยมลองคิดดู เวลาพระอาทิตย์ตก เอ็งจะย้ายมุมพระอาทิตย์ตกได้ไหม เพราะพระอาทิตย์มันอยู่เหนือการควบคุม เราใช่ไหม จิตมันเป็นอิสรภาพของมัน แล้วถ้ามันจะสงบเข้าสู่ฐานของมัน เอ็งจะย้ายไปไว้ที่ไหน ก็ฐานมันอยู่ที่นี้ แล้วเอ็งจะย้ายฐานไปที่ตรงนี้ แล้วมันจะมีฐาน แล้วมันก็ไม่มีฐาน มันก็.. มันเป็นไปไม่ได้หรอก

โยม ๒ : อาจารย์ แล้วที่เวลาพอนั่งๆ แล้ว มันเหมือนมีหัวใจเราเต้นอยู่ตรงนี้ ตูบๆ

หลวงพ่ : มันเป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้หมดละ

โยม ๒ : มันเหมือนกัน แล้วให้เราก็กำหนดตรงนี้ไม่ต้องไปมองตรงนี้

หลวงพ่ : ใช่ นั่นมันล่อแล้ว เวลากิเลสมันหลอก หลอกอย่างนี้ หัวใจเต้นอยู่นี่นะ เวลาอยู่ในป่านะ เวลานั้นสมาธิใหม่ๆ นี่ ตูบต๊บบๆ มันสงสัย แม้แต่หัวใจเต้นก็ยังได้ยินนะ เว้ย เรานี้ได้ยินด้วยตัวเราเองเลย เวลานั้นเงียบๆ นะ ตูบต๊บบๆ ตูบต๊บบอยู่ที่นี้ใช่ไหม ทีนี้ ตูบต๊บบมันอยู่นี่ ใจเรามันต๊บบต๊บบที่นี้ เห็นไหม มันต้องการให้จิตเรารับรู้ เห็นไหม กิเลสนี้ร้ายที่สุดนะ กิเลสเรานี้ร้ายที่สุด

โยม ๒ : คือไม่ให้ตามตรงนี้

หลวงพ่ : ไซ้

โยม ๑ : บางทีผมนั่งอย่างนี้ละ นั่งเฉยๆ นะ ปวดมากเลยสองนิ้วนี้ โอ้โฮ ทนไม่ได้ ต้องหยุด สองนิ้วนี้

หลวงพ่ : คือกิเลสของเรานี้ละ มันจะทำอย่างไรก็ได้ให้เราไม่ปฏิบัติ แล้วพอไม่ปฏิบัติแล้วนะ พอต่อไปหมัดที่สองนะ เราไม่มีวาสนา ถ้าหมัดที่สามมันกระต๊อบเลยนะ เลิกเหอะ โดยธรรมชาติของกิเลสมันเป็นอย่างนี้ กิเลสมันต่อต้านการกระทำทุกๆ อย่างที่เราทำ มันต่อต้านเท่าไร ถ้าเราไม่ทำนี่ละ กิเลสพญามารมันอยู่บนจิตติจิตมันอยู่บนจิตของเรา จิตของเราเหมือนบ้านของมัน ถ้าการกระทำคือจะชำระ คือทำลายบ้านของมัน มันจะยอมไหม โดยธรรมชาติของอวิชา ธรรมชาติของมารนะ มันจะต่อต้านกับการที่เราจะหาสติปัญญาไปทำลายล้างเรือนคูหาของใจ โดยธรรมชาติของมัน

ฉะนั้น อุบายอะไรก็ได้แล้วแต่ที่จะให้มันไขว้เขว ที่ให้มันออกนอกทาง มันจะใช้ทุกอย่าง ฉะนั้นเวลามันออกมา มันก็ออกมาจากกิเลส กิเลสมันสร้างมาเอง โทษนะ แต่เอ็งมาถามกู นี่กิเลสของตัวเอง สร้างกันเองทั้งนั้นเลยนะ แต่เอ็งมาถามกู แล้วเราก็พยายามจะตอบกลับไปไปที่กิเลสของเอ็งนั่น พอตอบมันก็เลยง เราถึงพยายามอธิบายให้โยมเข้าใจ ถ้าเราได้หลักใจ ถ้าได้หลักคือเรารู้ถึงว่ามันมาจากไหน แล้วเราจะสู้กับมันอย่างไร ที่เราอธิบายให้โยมฟังก็แค่นี้แหละ โดยหลักคือธรรมชาติของกิเลสมันเป็นแบบนี้ แล้วธรรมชาติของธรรมที่ว่าถ้ามันสงบแล้ว มันจะเป็นแบบที่พระพุทธเจ้าบอกเรื่องอริยสัจ แต่เวลาปฏิบัติไป มันจะมีเรื่องของกิเลสมาบังไว้อย่างนี้ แล้วพอเราปฏิบัติไป เราก็เอาความบังของมันนี่มาเป็นตัวตั้ง แล้วตัวสังขรณ์นี้เราไม่เห็นมัน แล้วมาถามเรา ถามมาๆ หน้าที่ของเรา กูอธิบายตรงนี้

โยม ๑ : กระจ่าง กระจ่างชัดเจน

โยม ๒ : เตียวเอาใหม่

หลวงพ่ : จบเนอะ เอวัง